

Ustanovitelji: obč. konference SZDL
Jesenice, Kranj, Radovljica, Šk. Loka
in Trzin — Izdaja ČP Gorenjski tisk
Kranj. Glavni urednik Anton Miklavčič
— Odgovorni urednik Albin Učakar

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik,
Od 1. januarja 1958 kot poltednik,
Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko,
Od 1. januarja 1964 kot poltednik
in sicer ob sredah in sobotah.

POSEBNO OBVESTILO

CENJENE POTROŠNIKE OBVEŠČAMO, DA
IMAMO V SPECIALIZIRANI PRODAJALNI

DEKOR

KRANJ, KOROSKA 35

PONOVRNO NA ZALOGI SPALNICE »SIBILA«
TER KUHINJE »MARLES« IN »GORENJE«.

Nudimo potrošniške kredite do 10.000
dinarjev, brezplačno montažo in dostavo
na dom.

SE PRIPOROČAMO!

Kazen za roparski napad

Petčlanski senat okrožnega
sodišča v Kranju je pod
predsedstvom sodnika Lofže
ta Cuznarja večer izrekel
sodbo Guglielmu Bighelli, sta-
remu 35 let iz Trsta. Obsojen
je bil zaradi kaznivnega de-
janja poskusa hudega ropa in
kaznivnega dejanja ropa. Sodi-
šče je izreko enotno kazen
osem let strogega zaporja, od-
ločilo pa se je tudi za izgon
iz naše države za vedno po
prestani kazni.

Bighelli se je skupaj z mla-
doletnim, komaj 15 let starim,
jugoslovanskim državljanom
Lucianom S. pripeljal v ukradenem
avtomobilu 15. avgusta lani v našo
državo. Nekaj dni pred tem sta
se domenila, da bosta šla v
Jugoslavijo ropat. Odločila
sta se za Gorenjsko, ker je
v bližini avstrijske meje. Po-
tem ko bi dobila večjo vsoto
denarja, bi pobegnili v Av-
strijo. V noč na 16. avgust
sta se približno trikrat peljala
po cesti med Kranjem in
Jesenicami in iskala samoten
avtomobil, ki bi ga lahko
oropala. Pred svitlom sta pri
Vrbi opazila parkiran avto-
mobil in se nato odločila za
rop. Ob avtomobilu je v spal-
ni vreči spal Erik Kolarič iz
Maribora, Bighelli je svojemu
mladoletnemu pajdašu izročil
pištolo in mu naročil naj po-
gleda koliko ljudi je pri avto-
mobilu. Čez hip se je Lu-
ciano vrnil, Bighelli pa je iz-
stopil iz avtomobila, vzel Lu-
cianu pištolo in nato sta sku-
paj stopila do Kolariča. Zah-
tevala sta naj leže na zemljo.
V takem položaju sta mu ho-
tela vzeti denar. Kolarič pa
napadalca ni poslušal, pač pa
je zbežal k cesti, po kateri je
tedaj z jeseniške smeri pripeljal
volkswagen nemške regis-
tracije. Napadeni Kolarič je
nemškima turistoma Petru

(Nadalj. na 16. str.)

Spet normalna preskrba s sladkorjem

Največji veletrgovski pod-
jetji v Ljubljani Emona in
Mercator, ki sta ostali brez
zalog sladkorja, sta že dobili
prve količine iz materialnih
zalog. Emona je prve količine
prepotrebnega živila že do-
bila, Mercator pa jih pričakuje
v teh dneh. Tako se bo
preskrba s sladkorjem spet
normalizirala. Zaradi slad-
korne mrzlice, ki je zajela
Slovenijo, se je prodaja pove-
čala za več kot trikrat. Skladišča
so se izpraznila, prodaja na drobno
pa ni bila kos povpraševanju. Samo
iz osrednjega Mercatorjevega
skladišča so pretekli teden
prodali 800 ton sladkorja,
normalno pa ga prodajo naj-
več 250 ton. —jk

Guglielmo Bighelli: osem let
strogega zaporja

Ni več rezervne delovne sile

Nekatere gospodarske panoge na Gorenjskem so že
nekaj časa odvisne od delovne sile, ki prihaja z drugih
področij Slovenije in tudi iz drugih republik. To velja
predvsem za gradbeništvo, metalurgijo, v zadnjem času
pa tudi za tekstilno industrijo. Le kmetijstvo in grad-
beništvo imata zaposlovanje organizirano s pomočjo
stalnih skupin delavcev. Ostale panoge, kjer primanjuje
delavcev, pa svojo delovno silo iščejo prek zavodov
za zaposlovanje.

Lani se je v industriji in gradbeništvo na Gorenj-
skem zaposlilo okoli 320 delavcev iz ostalih republik
in z nekaterih področij Slovenije. V prejšnjih letih so
bile delovne organizacije precej odvisne od delovne
sile iz Bosne, v zadnjem času pa se je tudi ta rezerva
izčrpala. Nekaj delavcev je prišlo na Gorenjsko celo
iz Makedonije in s Kosmeta. Večina se je zaposlila v
Zelezarni Jesenice. Delavci iz ostalih krajev Slovenije,
med njimi predvsem ženske, pa so se zaposlile v de-
lovnih organizacijah tekstilne industrije.

Pri zaposlovanju teh delavcev pa je značilno, da jih
precejšnje število kmalu zapusti delo. Večina delavcev
iz Gevgelije, ki so se lani zaposlili v jeseniški železarni,
je do konca leta že zapustila delo. Tudi delavke, ki so
dobile delo v tekstilnih tovarnah, niso ostale v prvot-
nem številu. Po mnenju kranjskega zavoda za zapo-
slovanje ti delavci zapuščajo delo zaradi neustreznih
delovnih pogojev, neurejenega stanovanjskega vpraša-
nja ter zaradi zaslužka in prehrane.

AKTUALNI POKLICI

Republiški zavod za zaposlovanje je v sodelovanju
z Zavodom za tehnično izobraževanje tudi lani organi-
ziral enoletno šolanje za sodobne in aktualne poklice.
Redne šole namreč ne usposablajo za poklice kot so
tajnice, komercialisti, inokorespondenti in delavci pri
avtomatski obdelavi podatkov. Delovne organizacije pa
prav po teh poklicih zelo povprašujejo. Lani se je
vključilo v enoletno šolanje te vrste 14 oseb iz vseh
gorenjskih občin, med njimi je bilo največ maturantk
gimnazij.

ISKALCI PREMESTITVE

Zavod za zaposlovanje v Kranju je že pred dvema
letoma uvedel evidenco za delavce, ki žele premenjati
zaposlitev. Za celotno področje Gorenjske pa so evi-
denco razširili šele v lanskem letu. Iz kartoteke je
razvidno, da je lani prek zavoda za zaposlovanje hotelo
premenjati zaposlitev 700 delavcev. Zavod pa spremlja
le delavce, ki žele premenjati zaposlitev zaradi tehtnega
razloga: zaradi dolgotrajne vožnje na delo, izmenskega
dela, nočnega dela, neustreznega poklica itd. Delo s to
kartoteko pa je precej nevhvaležno, ker si delavci dosti-
krat sami poiščejo drugo zaposlitev, o tem pa službe
zavoda ne obveste.

NEDOKONČANA OSEMLETKA

Zavod za zaposlovanje v Kranju je tudi lani z De-
lavsko univerzo organiziral dopolnilne tečaje za sedmi
in osmi razred osnovne šole. Ti tečaji so namenjeni
učencem, ki se nato odločijo za uk v deficitarnih po-
klicih lesne in gradbene stroke ter v gostinstvu. Lani
se je v tak tečaj vključilo 64 učencev iz gorenjskih
osemletk, ki so imeli najmanj šest zaključenih razre-
dov. Večina učencev se je odločila za poklice v grad-
beništvo in lesni stroki, za gostinstvo pa le redki.

ju Bighellina
mesanica
BRAVO

ŠPECERIJKA
BLED 15

NAGRAJUJE Z
UŽITKOM IN
POČITNICAMI
NA MORJU

XI. SPOMLADANSKI SEJEM OD 8. DO 17. APRILA

JESENICE

● V teh dneh tečejo po posameznih krajevnih organizacijah ZB v jeseniški občini razprave o delu teh krajevnih organizacij v preteklem in prihodnjem obdobju. Na vseh sestankih krajevnih organizacij ZB so podprli predlog, da bi tovarišu Titu ponovno podelili red narodnega heroja.

● Delo družbenih organizacij na Javorniku je v zadnjem času ponovno zelo zaživelo. Pred nedavnim je bil v delavskem domu aktiv komunistov, prejšnji teden pa seja upravnega odbora javorniške Svobode in seja krajevne organizacije ZB Javornik — Koroška Bela, na kateri so se menili o konferenci, ki bo prihodnji petek v delavskem domu na Javorniku.

● Sveti pri občinski skupščini Jesenice so že razpravljali o proračunu občine, gospodarskih smernicah in komunalnem programu za leto 1972. Včeraj so se na seji obeh zborov občinske skupščine menili o teh programih odborniki, svoje predloge in pripombe pa bodo dali na zborih volivcev, ki bodo od 16. do 20. marca, tudi občani jeseniške občine.

D. S.

KRANJ

● Avto-moto društvo Kranj bo imel v soboto ob 19. uri redni občni zbor v hotelu Creina v Kranju.

● Ta in deloma tudi prihodnji teden bodo člani izvršnega odbora občinske konference socialistične zveze obiskali vse krajevne organizacije socialistične zveze v občini. Z vodstvi krajevnih organizacij se bodo pogovorili o delu in o perečih organizacijskih problemih.

● Jutri popoldne se bo pri komiteju občinske konference zveze komunistov sestala komisija za družbeno ekonomske odnose in ekonomsko politiko. Razpravljali bodo o delu komisije in uresničevanju ustavnih dopolnil.

A. Z.

RADOVLJICA

● Občinski sindikalni svet in njegovi organi imajo za ta teden sklicanih več sestankov. Tako je bila za včeraj popoldne sklicana komisija za kulturo, šport in rekreacijo, ki je obravnavala družbeni dogovor o kulturni akciji in športno rekreacijo TRIM. — Danes popoldne se bo sestala na razširjeni seji občinski odbor sindikata delavcev družbenih dejavnosti. Razpravljali bodo o merilih za delovni čas učnega osebjaja v osnovnih šolah s 5-dnevnim delovnim časom. — V petek se bo sestala komisija za kadrovska vprašanja in razpravljala o delovnem programu in programu izobraževanja. — V četrtek popoldne pa bo v Verigi javna razprava o težah za drugo konferenco zveze sindikatov Jugoslavije.

A. Z.

ŠKOFJA LOKA

● V ponedeljek se je v Škofji Loki sestala komisija za pripravo predloga srednjeročnega programa razvoja telesne kulture v občini. Odbor je bil imenovan na seji skupščine občine Škofja Loka, 24. novembra lani. Na seji so pregledali stanje telesne kulture v občini in se dogovorili, da bodo posamezne delovne skupine, ki so jih imenovali na seji, pripravile predloge razvoja posameznih področij telesne kulture. Odbor pa bo na podlagi teh predlogov pripravil predlog srednjeročnega programa razvoja telesne kulture v občini in ga predložil v obravnavo eni prihodnjih seji skupščine občine Škofja Loka.

● Zadnje seje izvršnega odbora temeljne izobraževalne skupnosti Škofja Loka so se poleg članov udeležili tudi ravnatelji osnovnih šol in predsedniki šolskih svetov v občini. Osrednja točka dnevnega reda je bila obravnava osnutka meril za vrednotenje dela in povračilo stroškov osnovnim šolam. Kljub štiriurni živahni razpravi stališč niso mogli uskladiti. Zato so naložili izvršnemu odboru, da do prihodnje seje skuša uskladiti predloge in pripravi nov osnutek meril. Tudi obravnavo aktualnih vprašanj v šolstvu škofjeloške občine so preložili na prihodnjo sejo.

-lb

TRŽIČ

● V ponedeljek so se v tržiški občini končali zbori volivcev. Potekali so brez zastojev. Prav tako zadovoljiva je bila tudi udeležba. Strokovne službe pri občinski skupščini že izdelujejo zaključke zborov volivcev, ki jih bodo ta teden obravnavali sveti pri občinski skupščini, 21. marca pa bo občinska skupščina dokončno sprejela letošnji proračun in izhodišča za razvoj gospodarstva.

-jk

● Ker so bili nekateri prostori v Cankarjevem domu v Trziču neustrežni in slabo opremljeni, so se pred kratkim lotili popravil. Uredili so prostor pred odrom, garderobe in ostale prostore. Dela se končujejo. Večino sredstev je prispevala kulturna skupnost, nekaj pa zveza kulturnoprosvetnih organizacij ter KUD Trzič.

-jk

Mara Taler, predsednik izvršnega odbora SZDL Jesenice

V ponedeljek je bila v sejni dvorani občinske skupščine na Jesenicah konferenca Socialistične zveze Jesenice, na kateri so razpravljali in sklepali o programskih izhodiščih Socialistične zveze, o predlogu smernic razvoja gospodarstva občine v letu 1972, izvolili nekaj novih komisij in za novega predsednika izvršnega odbora občinske konference SZDL soglasno izvolili Maro Taler, dosedanja predsednica konference za družbeno aktivnost žensk.

V široki in plodni razpravi so govorili o pomembnih uspehih gospodarstva občine, ki stoji na trdnih temeljih, ki si jih je postavilo v zadnjih nekaj letih. Obenem so se tudi strinjali s smernicami razvoja gospodarstva občine, ki jih je razložil predsednik občinskega razvoja in dela Socialistične zveze, ki bo v prihodnje kot najbolj množična organizacija v občini prisluhnila vsem problemom družbenega in političnega življenja v občini.

V nadaljevanju razprave so govorili še o problemu reorganizacije jeseniškega šolstva, varstva, zaposlenosti in o nekaterih drugih vprašanjih.

D. S.

Obrambna vzgoja tržiških občanov

V soboto, 11. marca, so se začela po krajevnih skupnostih tržiške občine predavanja iz obrambne vzgoje prebivalstva. Občani se seznanjajo z organizacijo in delovanjem odborov za splošni ljudski odpor. Predavanja organizirata koordinacijski odbor za splošni ljudski odpor pri občinski konferenci SZDL in oddelki za narodno obrambo. Hkrati s predavanji pa po krajevnih skupnostih že pripravljajo ustanovitve odborov za splošni ljudski odpor. Le-te določa zakon in sklep občinskih organov za narodno obrambo. Pri obrambnih pripravah bo potrebno tudi sodelovanje mladine in je to zato obenem tudi ena prvih konkretnih nalog na novo ustanovljene občinske mladinske organizacije. Ta naloga je med drugim zapisana tudi v vseh pomembnejših programskih dokumentih organizacije ZMS.

-jk

POSLANSKA PISARNA

KAKSNI UKREPI?

● Poslanec republiškega zbora slovenske skupščine Dušan Horjak je sredi prejšnjega meseca na seji zbora postavil naslednji vprašanje:

»Kakšne ukrepe namerava sprejeti republiški izvršni svet, da se v skladu z obstoječimi predpisi čimprej odpravi ne-mogoče stanje v konsignacijskih skladiščih?»

Uvozna podjetja, ki imajo konsignacijska skladišča, že dlje časa ne prodajajo zalog in morajo zato tovarne zmanjševati proizvodnjo ter pošiljati delavce na dopust.

Drugo vprašanje, kjer gre bolj za ugotovitev, pa je naslednje:

»Zaradi nerešenih problemov cen so mnoga podjetja, ki predelujejo surovine, prenehala s proizvodnjo pomožnih sredstev in se preusmerila v nabavo surovin iz uvoza. Tovarne pa imajo zaradi tega spet težave. Uvozne formalnosti trajajo namreč mesec dni ali pa še več. Prav zaradi tega pa tovarne ne morejo redno obratovati in se zato pojavljajo zastoji v proizvodnji.»

Poslanec Horjak ugotavlja, da oba nerešena problema močno vplivata na zmanjšanje izvoza in na dobavo blaga po pogodbenih rokih. Razen škode, ki jo imajo pri tem tovarne, pa obstaja tudi nevarnost, da bodo inozemski kupci naša podjetja začeli tožiti zaradi nelopolnjenja pogodbenih obveznosti.

PRED ZAKONOM O FILMU

● Medtem ko smo o prvem delu posvetovanja, ki ga je pred 14 dnevi pripravil regionalni klub poslancev za Gorenjsko s poslanci kulturno-prosvetnega zbora slovenske skupščine z Gorenjske, že pisali v posebnem sestavku, pogledjmo tokrat nekatere ugotovitve iz drugega dela razprave. Beseda je namreč tekla o predlogu zakona o filmu.

Ugotovitve in pripombe so se nanašale predvsem na kvaliteto filmov in na kriterije, na odnos med televizijo, kinematografskimi podjetji in producenti, na zaščito manjših kinopodjetij, ki velikokrat poslujejo z izgubo.

Poudarili so, da so bile teze za zakon pripravljene brez sodelovanja manjših kinopodjetij in so zato manjša kinopodjetja v predlogu zanemarjena. Ko pa so razpravljali o vse manjšem obisku v kino dvoranah, so opozorili, da je povsod v svetu določeno, po kolikšnem času se lahko film predvaja na televiziji, pri nas pa je praksa, da televizija lahko predvaja film že leto dni po premieri v kinu. Prav zato nekatera podjetja beležijo pri domačih filmih precejšnjo izgubo. Ker je v tezah predvideno, da bi takšne izgube v prihodnje morale pokrivati kulturne skupnosti, so razpravljajo opozorili, da je naloga kulturnih skupnosti najbrž drugače opredeljena v tovrstni kulturni dejavnosti. Kulturne skupnosti naj bi morda skrbele, da bo na posameznih področjih več kvalitetnih kino dvoran.

Zanimivo je tudi kako v predlogu zakona izzveni, kaj je domači film. Če bi bil sedanji predlog sprejet, potem bi bil vsak film iz druge republike obravnavan kot tuji film. Zato so poudarili, naj bo domači film vsak jugoslovanski film.

Odločno je bilo na posvetovanju obsojeno tudi izsiljevanje distributorjev. Le-ti namreč danes zahtevajo za kvalitetne filme me 35 odstotkov od prodanih vstopnic. Zato bi morali z zakonom določiti jasne odnose med producenti, prodajalci in potrošniki.

Zakon naj bi tudi spremenil sedanji odnos, ko morajo kinematografi odvajati 25 odstotkov sredstev tistemu, ki bo film ustvaril, vendar pa se to potem pri nakupu oziroma predvajanju filma prav nič ne upošteva. Nasprotno, dogaja se celo, da kinematografi nimajo nobene pravice do izbire ali pa jim prodajalec celo prepove, da bi določen film lahko predvajali v drugorazredni kino dvorani.

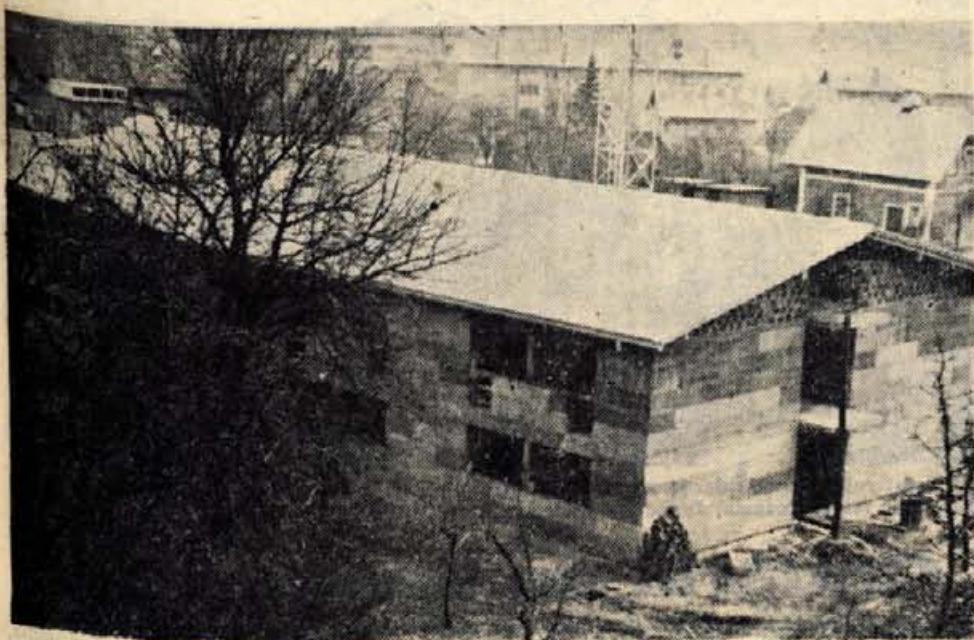
Skratka, razprava o bodočem zakonu o filmu je pokazala, da se je na področju proizvodnje in prodaje filmov pri nas nabralo toliko nasprotujočih si in nerešenih problemov, da bo pred sprejemom zakona vrsto sedanjih predlogov treba še temeljito preučiti. Sicer se lahko zgodi, da bodo ponekod še tiste skromne kinodvorane mornari zapreti.

● Prihodnjic bomo v rubriki objavili nekatere pripombe in stališča republiškega poslanca Martina Koštrja na predlog resolucije v razvoju gospodarstva in družbenih služb v kranjski občini za letos.

A. Zalar

ljubljska banka

Gradbeno podjetje Projekt iz Kranja gradi na Javorniku nov samski dom za svoje delavce, kjer bo prostora za 60 samskih delavcev. — Foto: B. B.

Program komunalnih del v jeseniški občini

Za ureditev in obnovitev cest in za druga nujna komunalna dela so po lanskem programu občinske skupščine Jesenice predvidevali okoli 620 milijonov S dinarjev, vendar so od tega porabili le 577 milijonov S dinarjev, 133 milijonov pa so dobili od sofinanciranja komunalnih del. Tako so lani vložili v komunalno dejavnost skupno 710 milijonov dinarjev.

Vendar pa je vrednost lanskih komunalnih del še znatno večja, saj so jeseni komunalno infrastrukturo gradila tudi nekatera zunanja podjetja kot: Vodovod Jesenice, Stanovanjsko podjetje Jesenice, Splošna vodna skupnost Gorenjske, Gozdno gospodarstvo Bled, PTT, Cestno podjetje Kranj in nekatera druga. Skupaj z vloženi sredstvi teh podjetij

znaša vrednost komunalnih del milijardo in pol S dinarjev.

Vsa dela so opravljali po programu, med letom so dodali le dve manjši komunalni ureditvi v Ratečah in na Jesenicah. Zaradi objektivnih težav pa vseh del niso mogli uresničiti: nedokončana je ostala Tomšičeva cesta, cesta prvega reda med Potoki in Koroško Belo itd., medtem ko pa se lahko pohvalijo z dograditvijo ali obnovo več drugih važnih objektov kot: Bokalova in Savska cesta, križišče na Jesenicah, asfaltiranje cest in pločnikov itd.

Za letošnji program komunalnih del v jeseniški občini bodo namenili 685 milijonov S dinarjev, kar je za 65 milijonov S dinarjev več kot lani. Sredstva se sicer niso bistveno povečala, še posebno ne ob dejstvu, da so se na primer cene za vzdrževanje zvišale kar za 20 odstotkov. Vendar pa bodo podjetja, ki skrbijo za jeseniško komunalno infrastrukturo, letos namenila znatno več sredstev kot lani. Predvidevajo, da bodo prispevala ta podjetja milijardo in 340 milijonov S dinarjev. Tako bo znašala skupna vsota, ki jo bodo porabili na Jesenicah za komunalno dejavnost 2 milijardi S dinarjev.

Med deli, ki po svoji nujnosti in zahtevnosti čimprejnjega reševanja nedvomno izstopajo je nadaljnja izgradnja Kranjske gore, centra Jesenic in Zirovnice; med prvimi bodo opravili še nedokončana dela, dela, ki zahtevajo etapno gradnjo, dela iz pogodbenih obveznosti, prednost pa bodo dali tudi tistim delom, pri katerih se bo pokazala možnost sofinanciranja. D. S.

Prednost imajo otroci članov kolektiva

V zadnjih nekaj letih so se zmogljivosti tovarn v Selški dolini povečale za več kot polovico. Temu ustrezno se je moralo povečati tudi število zaposlenih. Ne le delavce v proizvodnji, še teže so dobili strokovnjake. Zato vsi delovni kolektivi v Selški dolini štipendirajo večje število dijakov in studentov. Pomoč nudijo tudi izrednim študentom. Pri podeljevanju štipendij imajo prednost otroci staršev z nizkimi osebnimi dohodki in otroci staršev, ki so zaposleni v podjetju, ki štipendijo podeljuje.

V Niku izredno študira 21 članov kolektiva. Trije obiskujejo višjo šolo za organizacijo dela, dva višjo komercialno šolo, 1 višjo tehnično šolo, 5 srednje, tehnično šolo, 4 delovodsko šolo in 6 zaposlenih ekonomsko srednjo šolo. V podjetju jim plačajo šolnino in povrnejo potne stroške. Slušaletji srednjih šol dobe vsako leto 12, slušaletji višjih šol pa 18 dni izrednega študijskega dopusta. Podjetje štipendira tudi 5 študentov in 9 dijakov. Lani so vzeli v uk dva učenca v gospodarstvu, letos pa bodo razpisali 10 učnih mest.

Tudi v Iskri posvečajo izobraževanju veliko pozornost. Na višjih in visokih šolah imajo 8 štipendistov, na srednjih pa 10. Izredno na visokih šolah študira 5 članov kolektiva, na srednjih šolah 10 delavcev in prav toliko na delovodski šoli. Izrednim slušaletjem visokih in srednjih šol vrne podjetje polovico šolnine. Za vsak izpit imajo 1 dan izrednega dopusta, za diplomu pa 14 izrednega študijskega dopusta.

Alples ima 8 štipendistov na visokih šolah, 3 na višjih in 19 na srednjih šolah. Za novo šolsko leto bodo razpisali še 10 štipendij. Lani so vzeli v uk 17 vajencev, za letos pa bodo razpisali 10 učnih mest.

Štipendije znašajo v povprečju od 300 do 800 dinarjev, odvisno od stopnje študija in šolskega uspeha. Vajeniške nagrade pa se gibljejo od 200 do 450 dinarjev. V Iskri pa otroci staršev z nizkimi osebnimi dohodki dobijo še poseben »družinski« dodatek. Ta znaša 150 dinarjev mesečno.

L. Bogataj

Srebrni jubilej kranjskih brivcev in frizerjev

V četrtek so se v lepo urejenem brivskem in frizerskem salonu pri Vodovodnem stolpu v Kranju zbrali člani kolektiva Brivskega in frizerskega salona iz Kranja, ki so proslavili 25. obletnico obstoja podjetja. Podjetje je bilo ustanovljeno januarja 1947. leta. Podjetje je imelo takrat le eno poslovalnico, in sicer na Maistrovem trgu v Kranju. V njej je delalo 20 brivcev in frizerjev. Ker se je mesto vedno bolj širilo, je moralo tudi podjetje širiti svojo dejavnost. Leta 1960 je bila odprta poslovalnica v Stražišču, štiri leta kasneje pa nova poslovalnica na Zlatem polju. Takrat je podjetje že ustvarjalo 45 milijonov dinarjev bruto dohodka. Leta 1967 je odprlo kranjsko brivsko in frizersko podjetje poslovalnico tudi pri Vajtu, predlanskim pa še pri Vodovodnem stolpu. Tako ima danes podjetje 49 delavcev, od tega 9 vajencev, ustvarja pa že krepko prek 100 milijonov starih dinarjev bruto dohodka. Ob tem moramo omeniti, da ima podjetje precejšnje težave z vajenci. Med njimi

prevlačujejo ženske. Za primer naj povemo, da se v Brivsko-frizerskem salonu v Kranju že 9 let ni izučil vajenec moškega spola.

Letošnje srebrno leto je za mladi kolektiv še posebno pomembno. S sredstvi poslovalnice bodo obnovili dve poslovalnici, kar bo pripomoglo k še boljšemu delu kolektiva.

Na četrtekovi slovesnosti so dobili praktična darila najstarejši člani in članice kolektiva. Le-te so v večini. Olga Matijević je v kolektivu več kot 25 let, Vida Kordež in Stefka Dženadec več kot 20 let, Pavla Novak, Milan Jagodič, Tilka Ilenč in Jožica Bizjak več kot 15 let, Alojz Poljanšek, Alojz Vovk, Marija Lukič, Mira Vodopivec, Cvetka Luskovec, Franc Jenko, Sonja Franko in Elca Čerin pa več kot 10 let.

Slovesnost pri Vodovodnem stolpu je bila združena tudi s praznovanjem 8. marca, dneva žena. Zato so dobile vse žene praktična darila, potem pa so bili prisotni člani kolektiva tudi pogoščeni.

J. Košnjek

Ljubljanska banka

**POHIŠTVO
murha
V KRANJU**

DELAVSKI DOM
od 9. MARCA do 3. APRILA

Priprave ne bodo predolge

Pretekli četrtek je bil v Trzinu posvet vseh izvršilnih organov pri družbenopolitičnih organizacijah občinske skupščine Trzin, ki ga je sklicala občinska konferenca SZDL. Posveta so se udeležili vsi predstavniki družbenopolitičnih organizacij v občini. Namen posveta je bila razprava o akcijskih načrtih za evidentiranje in zbiranje predlogov za možne kandidate za odbornike in poslance pri občinski konferenci SZDL.

Pripravam za evidentiranje kandidatov so posvetili že precej pozornosti tudi odbori krajevnih organizacij. Priprave pa so že na samem začetku nekoliko zavirale nejasnosti okoli bodočega skupščinskega sistema. Nejasnost po-

zročata dve varianti, po katerih naj bi bil sestavljen bodoči skupščinski sistem. Prva varianta nakazuje postaviti skupščinskega sistema iz enotnega zbora, druga pa iz dveh zborov. Negotovost pri izvajanju začetnih akcij povzročajo tudi neutemeljene govorice, da se bo mandatna doba sedanjih odbornikov in poslancev pri občinski konferenci SZDL podaljšala.

Na posvetu je bilo ugotovljeno mnenje, da akcije za evidentiranje in zbiranje predlogov za možne kandidate za odbornike in poslance pri občinski konferenci SZDL niso preuranjene. Evidentiranje kandidatov bo potrebno spremljati dalj časa pri njihovem delu in ugotovljati vrednost izvajanja njihovega dela v družbenopolitičnih organizacijah. Nosilca pripravljanih akcij na volitve sta predvsem občinski sindikalni svet in občinska konferenca SZDL, nosilca priprav pa bosta vsekakor deležna obširne podpore vseh družbenopolitičnih organizacij. Priprave naj bi bile do aprila prihodnjega leta, ko se bodo poslali predlogi za kandidate, bilo naj bi jih dvajset, republiški konferenci SZDL.

Pri izbiri možnih kandidatov se stremi predvsem za tem, da naj bi evidentiranje zajelo kandidate iz neposredne sredine proizvajalcev, to je iz gospodarskih in krajevnih organizacij. -jp

Tri najstarejše člane krajevnice združenja vojaških vojnih invalidov so tudi obdarili. Na sliki: Ivana Rozman, Franc Stupnikar in Franciška Zavrl. — Foto: F. Perdan

Obdarili so najstarejše

V nedeljo popoldne je bil v Bitnjah pri Kranju občni zbor krajevnice združenja vojaških vojnih invalidov. V poročilu so ugotovili, da ima krajevna organizacija še 31 članov, za katere je odbor v minulem delov-

nem obdobju pripravil več izletov in organiziral druge oblike pomoči. Sklenili so, da bodo konec maja, za 80. rojstni dan tovariša Tita organizirali izlet v Dražgoše in na Vodiško planino. Po končanem zboru so proslavili

tudi dan žena in obdarili tri najstarejše člane organizacije: 88-letno Ivano Rozman, 80-letno Franciško Zavrl in Franca Stupnikarja, ki bo letos praznoval 80. rojstni dan. A. Z.

Novi mladinski aktivni

Ena od nalog organizacije ZMS je tudi ustanavljanje novih aktivov. Tako se ta mesec lahko pričakujemo, da bo dobila trziška občina 4 nove mladinske aktivne, in sicer dva terenska ter dva tovarniška. Terenska aktivna bodo ustanovili v Kovorju in na Ravnah, tovarniška pa v Trziški industriji kovinske opreme in v Lepenki, obratu Kartonazne tovarne iz Ljubljane.

-jk

Sanacija Doma oskrbovancev v Preddvoru

Svet za zdravstveno in socialno varstvo občine Kranj se je na svoji zadnji seji zavzel za sanacijo doma oskrbovancev Albina Drolca v Preddvoru. Dom, v katerem je sedaj prek sto oskrbovancev, ima letos še posebno velike težave. Stavba je stara skoraj tri sto let in je potrebna popravila. Del lesene stropa je tako slab, da bi večji sneg ali kak potres lahko napravil veliko škodo.

Dotrajano je tudi centralno ogrevanje, za obnovo pa bi potrebovali okoli 14 starih milijonov din. Svet je menil, da bi bilo nesmotno še naprej odlašati z adaptacijo stavbe, zato je upravi doma priporočil, naj da izdelati investicijski program za adaptacijo stavbe. Del sredstev za adaptacijo naj bi prispevala tudi občinska skupščina.

Dom oskrbovancev v Preddvoru je med rednimi tovrstnimi zavodi v Sloveniji, ki še nima uveljavljene finančiranja zdravstvenih storitev. Dom oskrbovancev Albina Drolca

namreč ne prejema v celoti sredstev za financiranje zdravstvenega varstva oskrbovancev. Zato je svet upravi doma priporočil, naj predloži zahteve za sofinanciranje izvršilnemu odboru in skupščini skupnosti socialnega varovanja delavcev Kranj. O tem naj bi razpravljala tudi

pristojna komisija pri svetu gorenjskih občin. Omenjena komisija naj bi preučila tudi možnost, da bi okoli 40 oskrbovancev tega doma, ki zaradi svojega zdravstvenega stanja več ne sodijo v ustanovo te vrste, premestili v ustreznejše ustanove na Gorenjskem.

Cesta v Jelendol na zboru volivcev

V nedeljo je bil v Jelendolu zbor volivcev, ki se ga je udeležil tudi predsednik trziške občinske skupščine Marjan Bizjak. Občani so najprej načeli vprašanje stare Bornove graščine v Jelendolu. Graščina je bila proti koncu vojne požgana, kasneje pa obnovljena. Ker poslopje ni izkoriščeno, so volivci spraševali, kje dobiti stanovanje, da bi bila graščina izkoriščena. Vendar bo to težko uresničljivo, saj bi se že sedanji stanovalci radi preselili, precej domačinov, ki so bili nekdanji gozdarji, pa je dobilo drugo zaposlitev v mestu.

Drug večji problem, o katerem so govorili na nedeljskem zboru, je podružnična šola, ki je bila pred časom popravljena. Trenutno je v treh razredih 15 učencev, kaže pa, da jih bo v prihodnjih letih zaradi odseljevanja in zmanjševanja rojstev še manj. Če bi želeli otroke voziti in prešolati v Trzin, je težava cesta. Le-ta je kategorizirana kot gozdna cesta in po taki avtobusni niso dolžni voziti. Problematično je tudi zimsko pluzenje. To delo je doslej opravljalo Gozdno gospodarstvo iz Kranja, vprašanje pa je, koliko časa bo

to še trajalo. Cesto v Jelendol sicer za silo vzdržujeta trziška občina in Gozdno gospodarstvo, ki dasta vsako leto 10 milijonov starih dinarjev. Toliko bosta dala tudi letos. Vendar bo treba problem ceste v Jelendolu čim prej rešiti, saj bo z dograditvijo nove osnovne šole na Bistrici podružnična šola v Jelendolu verjetno ukinjena, ker se bo takrat temeljito spremenila občinska šolska mreža. Do takrat pa bo treba cesto toliko urediti, da bo mogoč avtobusni prevoz otrok v mesto ob vsakem vremenu.

J. Košnjek

prej odhajali drugam. Višina štipendij? Posebno visoke res niso. Približujejo se 450 dinarjem mesečno. Ze dolgo vemo, da je štipendiranje le vlaganje na podlagi dolgoročnega programa.

Lahko poveste še kaj o izrednem izobraževanju?

»Izredno se šola dvaindevetdeset članov našega kolektiva. Slušatelji tehnične šole pravkar uspešno končujejo drugi letnik. Ob koncu prihodnjega leta, ko bo ta šola končana, se bo kvalifikacijska struktura v tovarni močno izboljšala. Tovrstno izobraževanje res delno moti proizvodnjo. Nekateri morajo predčasno odhajati z dela. Pogovarjali smo se, da bi pri izbiri kandidatov sodelovali šefi posameznih služb. Ti naj bi svetovali, katere ljudi bi dali v šole in kaj naj bi študirali. To je dobra prilika za sodelovanje strokovnih služb z organi samoupravljanja.«

In nazadnje še par besed o dopolnilno funkcionalnem izobraževanju?

»Tudi tega smo že dobro razvili. Sem štejemo jezikovne tečaje za delavce iz komercialne, tečaje za skladiščnike, seminarje za prodajalce itd. Pokazalo pa se je, da se določena sredstva niso tako obrestovala kot bi želeli. Upoštevati je treba, da je ob usposabljanju ljudi za nove metode dela čimprej treba prelomiti s starim načinom. Alpina si ne more privoščiti posebnih avantur, saj je utemeljena v klasične oblike dela. Rad bi povedal, da je pri tem izobraževanju treba iskati pravo mero. Z ljudmi se je treba dogovarjati na ustrezno snov in jim to snov potem tudi kvalitetno predati.«

J. Govekar

Lanski rekord kranjske Iskre

Konec minulega meseca je delavski svet Iskre Elektromehanike Kranj obravnaval in ocenil rezultate lanskega poslovanja tovarne. Ugotovili so, da so vsi rezultati zelo ugodni; takšni kot jih kranjska Iskra še ni dosegla od kar obstaja.

Poglejmo nekaj podatkov, ki potrjujejo takšne ocene.

Vrednost celotne proizvodnje je znašala prek 465 milijonov novih dinarjev ali kar za 36% več kot leto poprej oziroma za 12 odstotkov več kot so predvidevali na začetku lanskega leta. Na vprašanje, kaj je botrovalo takšnim uspehom v minulem letu, pravijo: »Predvsem se je povečala produktivnost zaposlenega. To pa nam je med drugim uspelo zaradi sredstev, ki smo jih lani namenili za modernizacijo proizvodnje, več na novo priučnih mladih delavcev in ne nazadnje tudi zaradi smotnejše organizacije dela.«

Število zaposlenih se je lani v kranjski Iskri povečalo za 459 delavcev. Tako je kolektiv ob koncu leta štel 5450 zaposlenih.

Pa se povrnimo k podatkom: V primerjavi z letom 1970, ko so znašali povprečni osebni dohodki na zaposlenega 1127 dinarjev, so se lani povečali za 11 odstotkov več kot so predvideli na začetku leta. V primerjavi z letom poprej pa so se osebni dohodki povečali za 28 odstotkov in so znašali 1437 dinarjev na zaposlenega.

Relativno so lani najbolj povečali proizvodnjo v obratu mehanizmov v Lipnici (za 99 odstotkov), temu sledi obrat stikal (74 odstotkov), številci (38) in ATN za 31 odstotkov. Absolutno pa se je proizvodnja lani najbolj povečala v telefoniji.

Na začetku minulega leta so predvidevali, da bodo izvozili za 5,9 milijona dolarjev izdelkov, dejansko pa so izvozili za prek 7 milijonov dolarjev, od tega pa skoraj 5,8 milijona dolarjev na konvertibilno področje oziroma v Italijo, ZDA in v Zahodno Nemčijo. Tako se je lani izvoz povečal v primerjavi z letom poprej za 45 odstotkov (1970. leta — 4,9 milijona dolarjev). Sporedno z

ugodnimi rezultati pa ni bila prav nič manj ugodna prodaja izdelkov na domačem trgu. Predvidevali so, da bodo prodali za 275 milijonov dinarjev izdelkov, prodali pa so jih za skoraj 314 milijonov.

Tako jim je uspelo ustvariti zelo ugodno delitveno razmerje. Leto poprej so za osebne dohodke porabili 73,8 odstotka ustvarjenih sredstev, lani pa 66,9 odstotka. S tem so ustvarili prek 45 milijonov dinarjev ostanka dohodka.

In kakšni so izgledi in napovedi Iskre za letos:

Letošnji proizvodni plan znaša okrog 570 milijonov di-

narjev, izvoziti pa nameravajo za dobrih 10 milijonov dolarjev izdelkov. Se ta mesec nameravajo začeti seliti dobršen del proizvodnje v novo stavbo, ki je bila zgrajena lani. Že v drugi polovici leta pa bodo začeli uvajati proizvodnjo za elektronsko telefonijo, ki bo stekla v novi proizvodni hali na Laborah. Predvidevajo, da bo nov objekt končan do konca leta, prihodnje leto pa bo v rjem že stekla proizvodnja. In še ena, prav tako ugodna napoved: povprečni osebni dohodek v Iskri naj bi se letos povečal na 1750 dinarjev, kar je za 23 odstotkov več kot lani.

A. Zalar

Največ govora o komunalni

Izvršni odbor občinske konference socialistične zveze Kranj na ponedeljkovi seji obravnaval pripombe na osnutek resolucije in predlog proračuna kranjske občine za leto. Ugotovil je, da so bile razprave o obeh dokumentih na občinski konferenci SZDL, v klubu odbornikov, nadalje v sekciji za gospodarstvo in v kmečki sekciji. Razen tega pa je razpravo s predstavniki gospodarskih organizacij organiziral tudi klub gospodarstvenikov, nadalje so razpravljali predsedniki krajevnih skupnosti in drugi organi v občini.

Za letošnje razprave je značilno, da je prevladovala predvsem komunalna problematika, premalo pa je bilo rečeno o drugih področjih zbiranja in porabe sredstev, kot sta vzgoja in izobraževanje, kultura itd.

Vseeno pa se iz vseh omenjenih razprav da ugotoviti podpora izhodiščem za resolucijo. Na podlagi razprav pa je izvršni odbor podprl naslednje pripombe, mnenja in izhodišča.

Prav je, da resolucija vsebuje programe posameznih gospodarskih organizacij, vendar pa manjka ustrezen zaključek, v katerem naj bi se kazal odnos skupščine do takšnih programov. Skupščina bi namreč z ukrepi morala zagotoviti uresničitev do-

kaj optimističnih napovedi. Pri tem naj bi se odrazila podpora predvsem tistim delovnim organizacijam, ki predstavljajo nosilce nadaljnega razvoja gospodarstva v občini.

Skupščina naj bi se tudi prizadevala, da se bodo tudi drugi potrošniki držali načela o razbremenjevanju gospodarstva. Glede združevanja podjetij kovinske industrije pa so prevladala mnenja, da priprave še niso tako daleč, da bi bilo že mogoče konkretno uresničevanje. Člani izvršnega odbora so menili, da bi bilo morda bolje poudariti večjo povezavo kovinskih podjetij z Iskro.

Na področju kmetijstva so

se v razpravah zavzeli, da se v resoluciji ustrezno opredelijo tiste kmetijske investicije, ki bodo resnično vplivale na nadaljnji razvoj kmetijstva. Večji poudarek pa je treba dati tudi zadružništvu. Nadalje je bilo tudi ugotovljeno, da so sredstva za pospeševanje kmetijstva precej skromna in da bi bilo zato treba zagotoviti vsaj sredstva za beneficirane obresti za kmetijske kredite.

Preslabo so v predlogu naznani tudi ukrepi za pospeševanje stanovanjske gradnje v občini, prav tako bi bilo treba opredeliti stališča do zaposlovanja in izobraževanja oziroma do kadrovske strukture zaposlenih. Pri so-

cialnem razlikovanju pa je treba opozoriti vse v občini, da upoštevajo sedanja stališča zlasti pa program razvoja in organizacije socialnega varstva, v katerem bo v kratkem stekla javna razprava.

Pomembna pa je tudi ugotovitev, da v občini manjkajo srednjeročni programi modernizacije in ureditev cest, urbanizacije, zazidalne politike, elektrifikacije, prometa, telefonskih zvez, kanalizacije, vodovoda in drugih dejavnosti. Zato bi bilo treba z resolucijo ali pa s posebnim sklepom zadolžiti vse odgovorne v občini, da čimprej pripravijo ustrezne predloge srednjeročnih programov.

A. Zalar

Veliko turističnih prireditev

V nedeljo, 5. marca, so bili v štirih krajih škofjeloške občine — na Starem vrhu, v Javorjah, na Hotavljah in na Trebiji — občni zbori turističnih društev. Na njih so turistični delavci naredili obračun dela v preteklem letu in si začrtali nove naloge.

Na Starem vrhu je bila udeležba na občnem zboru kljub slabemu vremenu presenetljivo dobra. Člani društva so najprej ugotovili, da bo treba čimprej izboljšati službo obveščanja. Dogovorili so se, da bodo vsi, ki imajo turistične sobe zasedene, to sporočili v kočo na Starem vrhu, od tu pa bodo podatki šli prek turistične poslovalnice Transurista v Ljubljano. Prav tako se bodo na Starem vrhu in okoliških vaseh zavzeli, da bo akcija »očistimo domači kraj« čimbolje uspešna. Za izletnike pa bodo v kraju postavili nekaj klopc. Tudi za prireditev so se dogovorili. V letošnjem poletju bodo pripravili dan koparjev, na katerem bodo prikazali pripravo kope in kuhinje oglja. Vsak obiskovalec bo imel priložnost ogled ku-

piti — lahko si ga bo zagotovil za peko čevapčičev.

Tudi v Javorjah je bila udeležba na občnem zboru dobra. V tem kraju še vedno poteka akcija pridobivanja turističnih sob. Zanimanje za turistične sobe je namreč pred časom nekoliko upadlo zaradi mnenja, da si bodo lastniki nakopali visoke davke. Tudi tu bodo letos poskrbeli za uredenost vasi. Turistično društvo bo razpisalo nagrado za najlepše urejeno hišo. In seveda nazadnje ne morem mimo prireditev — kmečke ohceti. Ta bo v Javorjah junija ali julija, pravijo pa, da bodo zanj letoš poiskali pravega žerjona in nevesto. In tudi več gostincev bodo povabili kot lani.

Turistično društvo Slajka Hotavljice si je tudi za letos zadalo obsežen načrt dela. Povedati je treba, da imajo Hotaveljci drugo najbolj uspelo društvo v občini v lanskem letu. Letos bodo prizadevni Hotaveljci uredili plesno ploščo na Slajki, zadnje nedelje v maju pripravili na tem hribu dan šmarnic, avgusta semanji dan pod vaško

lipo in zadnje nedeljo v januarju prihodnjega leta po enoletnem premoru s pet smojkarsko tekmovanje. Kot vsa pretekla leta pa bodo poskrbeli za uredenost kraja.

Turistični delavci in člani društva na Trebiji so v prvem delu razprave največ pozornosti posvetili uredenosti kraja. V ta namen bodo v kraju postavili koše za smeti in odpadke, klopec, radi pa bi uredili tudi parkirne prostore ob vodi in kopalnice. In prireditev? Na Trebiji se še niso povsem zedinili. Morda bo to budnica ob prvem maju ali pa kresovanje. V kratkem bo padla odločitev. Zadnja dva pokopa pustila sta pokazala, da na Trebiji imajo žilico za pripravo prireditev.

In še zanimivost in hkrati spodbuda turističnim društvom. Občinska turistična zveza zavaruje vsako tako prireditev za primer slabega vremena, morebitna sredstva pa potem dobi prireditelj. Prireditev pa mora biti etnografskega značaja in ne samo veselica.

J. Govekar

Razprava o predlogu občinskega proračuna

V torek, 14. marca, je bila v sejni dvorani občinske skupščine na Jesenicah seja obeh zborov občinske skupščine, na kateri so razpravljali o osnutku predloga smernic razvoja gospodarstva občine, o osnutku predloga proračuna občine Jese-

nice za leto 1972, o osnutku predloga komunalnih del, o predlogu odloka zazidalnega načrta Blejska Dobrava in o sklepih zadnje seje, ki obravnavajo reorganizacijo jeseniškega šolstva in vzgojno-varstvenih zavodov.

D. S.

Ljubljanska banka

Načrtna politika boljša od začasnih rešitev

Pretekli teden je bila v Beogradu seja predsedstva Zveze komunistov Jugoslavije, na kateri so obravnavali uresničevanje sklepov I. konference ZKJ, ki je bila v celoti posvečena kmetijstvu. Zato bo tudi na današnji kmetijski strani več govora o omenjeni seji predsedstva

Najprej naj omenim dve skrajnosti. Po podatkih organizacije za prehrano in kmetijstvo je Jugoslavija po stopnji rasti kmetijske proizvodnje na vrhu evropske lestvice. Vendar je ta podatek relativen. Res je, da pridelamo vsaj tri četrtine več kot pred vojno, vendar pa moramo vedeti, da so tudi potrebe iz leta v leto večje.

Lani smo na primer uvozili 556.000 ton pšenice in rži, 420.000 ton koruze, 143.000 ton sladkorja, 137.000 ton olja in rastlinskih maščob itd. Takoj za tem pa moramo tudi zapisati, da bi kljub povečani proizvodnji lahko dosegli še veliko več, če bi bila naša kmetijska politika doslednejša in stalnejša.

Tudi ob pregledovanju uresničevanja resolucije I. konference jugoslovanskih komunistov lahko zapišemo, da uresničevanje le-te ni najboljše in da pogoji za kmetovanje niso ugodni. To trditev delno lahko opravičujemo s tem, da je bilo to področje gospodarstva v zadnjem času najbolj izpostavljeno preobratom in najrazličnejšim vplivom, tako pri nas kot na tujem.

V povojnem razvoju našega kmetijstva beležimo blesteče in neuspešne trenutke. Leta 1957 smo dosegli prodajno kmetijsko proizvodnjo in leto dosegamo in presega vsako leto. Dobre rezultate je dala reforma pred sedmimi leti, vendar je bil takratni učinek krajši. Prekmalu smo začeli odstopati od zastavljenih ciljev. Neuspešnim trenutkom našega kmetijstva pa smo pričeli tudi danes. Povzročajo jih kratkoročni, delni in posamezni ukrepi, iz-

trgani iz celote, ki prihajajo z zamudo in se nanašajo le na eno panogo ali celo samo na posamezen kmetijski proizvod, brez zveze z drugimi proizvodi in celotno gospodarsko panogo. Tako je bilo enkrat preveč olja, enkrat spet premalo, drugič spet preveč mleka, mesa in masti, čez čas pa je bilo vsega tega spet premalo. Zaradi tega je bilo pri uvozu in izvozu veliko spremenljivosti in neugodnih ter dragih presenečenj. So meje pomoči, ki jo lahko daje družba kmetijstvu. Le-ta mu je danes potrebna. Vendar se ne sme omejiti le na premije, regrese, kompenzacije, cene itd. Vrednejša in koristnejša je stalna, načrtna, dolgoročna in zaokrožena politika, kot je zapisal uvodničar v Komunistu. Občasna krpanja in začasne rešitve so preveč drage.

Seveda ne moremo vsak dan vsega v temeljih spreminjati. Za daljšo dobo pa lahko izdelamo perspektive, jih razporedimo in postopoma uresničujemo. Tak bo moral biti srednjeročni program razvoja kmetijstva do leta 1975!

Predsedstvo ZKJ se je torej lotilo izredno pomembne naloge: ugotoviti, kako uresničujemo sklepe I. seje konference ZKJ, kje in zakaj posameznih sklepov ne uresničujemo in kaj bo treba še narediti. To pa je za vse, ki lahko ali morajo na tem področju kaj narediti, velika odgovornost.

J. Košnjek

Bomo imeli dovolj umetnih gnojil?

V nekaterih krajih Jugoslavije primanjkuje umetnih gnojil, predvsem nizkokoncentriranih. Vzrok za to je po mnenju nekaterih preusmeritev kmetovalcev k uporabi visokokoncentriranih gnojil, ki imajo več prednosti. Naša industrija umetnih gnojil namerava letos izdelati približno 3,1 milijona ton umetnih gnojil, kar je za 11 odstotkov več kakor lani. Vendar pa je ta napoved na

šibkih temeljih. Proizvajalcem gnojil je gospodarstvo dolžno še 800 milijonov dinarjev in se kaj lahko zgodi, da ne bodo mogli kupiti potrebnih surovin. Proizvajalcem manjka tudi plastičnih vrečk in tako izdelkov ne morejo spraviti h kupcem. Na voljo je sicer približno milijon natronskih vrečk, vendar jih kmetovalci zaradi nepraktičnosti ne marajo. -jk

Kmetijski institut svetuje

● GNOJENJE TRAVNIKOV — S travnikov bomo dobili veliko več krme, če jih bomo pravilno, pravočasno in dovolj gnojili. Do začetka pomladi moramo po travni ruši potresti fosfor in kalij, predvsem poleti pa moramo potresti tudi dušik. Še preden travnik ozeleni, potrosimo na hektar travne površine od 400 do 800 kilogramov nitrofoskala, ki vsebuje mnogo fosforja in kalija. Travnike moramo po gnojenju pobrati. S tem razgrnemo tudi krtine.

● DOGNOJEVANJE OZIMIN — Ozimni posevki so spomladi oslabiljeni, zima pa jih je tudi razredčila. Rastline potrebujejo mnogo duši-

ka, vendar ga zaradi prehladnih tal iz zemlje še ne morejo črpati. Zato spomladansko dognojevanje z dušičnimi gnojili dobro vpliva na rast posevkov. Preden začno spomladi ozimine močno rasti, potrosimo na hektar od 150 do 200 kilogramov nitromonkala ali polovično količino sečnine, lahko pa tudi od 200 do 300 kilogramov nitrofoskala.

● SETEV JAREGA ŽITA — Pridelek jarega žita (ječmena, ovsa) je odvisen predvsem od pravočasne setve. Pri zgodnji setvi (pred koncem marca) je pridelek zrnja tudi za več kot enkrat večji od zakasnele setve (sredi

aprila). Jaro žito torej sejemo takoj, ko se površina zemlje toliko osuši, da jo lahko z branjem pripravimo na setev.

-jk

Enotna stališča o agrarni politiki

Kot že rečeno, je predsedstvo ZKJ v petek razpravljalo o kmetijstvu in uresničevanju stališč I. seje konference ZKJ, na kateri je bilo največ govora o agrarni politiki in družbeno-ekonomskih odnosih na vasi. Uvodno besedo o uresničevanju resolucije je imel predsednik komisije za kmetijsko politiko Pavle Gaži. Poudaril je, da smo pri uresničevanju resolucije dosegli pomembne uspehe, vendar zaradi splošne gospodarske nestabilnosti nismo uspeli izboljšati pogojev za razvoj samoupravnih odnosov v kmetijstvu in na vasi.

V razpravi je sodelovalo precej članov predsedstva ZKJ in predstavnikov ostalih organov. Nekateri so opozorjali na nenakopraven položaj kmetijstva v primerjavi z ostalimi gospodarskimi panogami in na številna neurejena področja. Drugi razpravljavci pa so menili, da je treba ustvariti pogoje za hitrejši razvoj socialističnih samoupravnih odnosov v kmetijstvu. S tem naj bi to panogo gospodarstva usposobili, da bo lahko sama reševala svoje težave in probleme ter skrbela za lastno razširjeno reprodukcijo.

Ker so se na seji pojavljala različna mnenja, so nekateri udeleženci razprave menili, da je potrebno najti enotna stališča o agrarni politiki in kmetijskemu sistemu nasploh. Dogovor o tem je pot za rešitev.

Na koncu seje predsedstva so se dogovorili, da bo komisija, ki je bila izvoljena na petkovi seji, pripravila predlog sklepov resolucije o uresničevanju stališč o kmetijstvu. Besedilo, obogateno s pripombami iz razprave, bo prebrano na eni prihodnjih sej predsedstva.

V razpravi so sodelovali tudi nekateri Slovenci, in sicer inž. Andrej Marinc, Stane Kavčič in Stane Dolanc.

J. Košnjek

Kastracija domačih živali

Domače živali bi lahko, glede na to, za kaj jih redimo, razvrstili v več skupin. Omenili bi predvsem štiri: živali za razplod, t. j. za nadaljnje razmnoževanje vrste, živali, ki se izkoristijo v prehrabene namene človeka, delovne živali, ki so v oporo človeku pri različnih opravilih, in živali, ki krajšajo človeku čas in so mu v veselje. Medtem ko pri prvi skupini skrbno pazimo na spolne in dedne lastnosti živali ter jih s selekcijo tudi načrtno razvijamo, nas izražanje spolne dejavnosti pri ostalih skupinah dostikrat moti. Živali so namreč v času gonjenja nemirne in tudi neješče, kar se pozna na gojitvenem stanju in delovni kondiciji, pozabijo na svoje vsakodnevne dolžnosti, kar človeku ni po volji, male domače živali pa rade tudi pobegnejo itn. So še tudi drugi razlogi, ki pripeljejo na misel, da se s kastracijo živali prekinemo nemiri in skrbi.

Kastracijo samcev lahko izvedemo pri današnjem znanju in razpoložljivih sredstvih na več načinov, toda pri vseh gre za dokončno kastracijo. Pri samcih si namreč za zdaj še ne moremo pomagati z začasno, npr. hormonalno kastracijo, kot je to primer pri samicah.

Kastracijo samcev izvedemo v bistvu na dva načina, in sicer z operativnim posegom ali s krvavo metodo ter z nekrvavo metodo. Pri krvavi metodi odstranimo samcu moda, metem ko v drugem primeru povzročimo propad spolnih celic, npr. z injekcijo raztopine kadmija ali kake druge snovi, ali pa tako, da z gnetenjem od zunaj zapremo glavno odvodilo moške spolne žleze (pogosto v rabi pri bikih, tudi pri kozlih in ovnih), ter s tem prekinemo semenčicam pot.

Po kastraciji se živali umirijo in spremenijo se njihovo presnavljanje. Zredijo se. Zato se živali kastrirajo pri nekaterih načinih reje. Omenimo pitanje skopljenih petelinov in volov, kar pa je bolj stvar preteklosti kot sedanjosti. Tudi pri delu koristijo človeku le mirne in preudarne živali, zato bibe in zrebce, ki naj bi pomagali pri delu, kastriramo.

dr. S. Bavdek

O kmetijstvu so dejali:

Inž. Milovan Zidar, republiški sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo:

»Marsikdo misli, da je sedanja reorganizacija kmetijstva naperjena zoper strokovnjake. Vendar to ne drži. Nasprotno, ugotavljamo, da bomo imeli kmetijskih strokovnjakov premalo, če želimo, da bo reorganizacija uspeša. Vendar moramo vedeti, da strokovnjak ni le inženir, temveč tudi dober traktorist. Tudi kmetje niso nasprotniki strokovnjakov, temveč imajo vanje še vedno premalo zaupanja...«

-jk

Ijubljanska banka

Zakaj odstopa predsednik jeseniške ZKPO?

Jeseničan Joža Vari, urednik tovarniškega glasila Zelezarne Jesenice Zelezar, že 16 let predsednik jeseniške Svobode, 3 let predsednik občinske zveze kulturno-prosvetnih organizacij, vsa povojna leta aktiven delavec v domača vseh družbeno-političnih organizacijah v občini, je na eni zadnjih sej izvršnega odbora občinske konference SZDL in na zadnji seji predsedstva ZKPO podal ostavko. Predsednik občinske zveze kulturno-prosvetnih organizacij Joža Vari ostavko utemeljuje:

»Naj že uvodoma povem, da ostavka ni moj užaljen korak, je le način iskanja izhoda iz stanja, v katerem je sedanja jeseniška kultura.

Nekateri ostavko različno komentirajo, je pa le posledica tega, da se že sedem do osena let kljub opozarjanju in dogovarjanju v jeseniški kulturi stvari niso bistveno izboljšale. V mislih imam tri osnovne kulturne institucije: glasbeno šolo, knjižnico in gledališče. Morale bi biti žarišče kulture v občini, a se že sedem do osem let ukvarjajo večinoma le z notranjimi problemi, čeprav družbene subvencije tem hišam niso bile majhne.

Naj bom konkreten: v jeseniški občini je poleg gledališča še pet do šest dramskih skupin, od katerih nekoliko bolj redno deluje le dramska skupina v Zirovnici. Ena izmed ustanovnih nalog gledališča pa je prav v tem, da pomaga pri razvoju teh dramskih skupin. Vendar pa je njihovo delo prej nazadovalo kot napredovalo, ker jim niso dajali potrebne pomoči. Usmerjali so se v reševanje notranjih težav in problemov, pozabljali pa so na pomoč tem dramskim skupinam.

Na področju glasbene dejavnosti smo na Jesenicah zelo revni. Primanjkuje strokovnega glasbenega kadra. Zgoditi se lahko, da bo še tisto glasbeno življenje sedaj zamrlo, ki smo ga imeli do zdaj. Dva dovolj kvalitetna zborovodja napovedujeta svojo odpoved in ostali bomo brez kadra. Glasbena šola pa bi morala biti nosilec glasbene kulture, a je zaprta v svojo notranje probleme in je kadrovsko dosti šibka. V okviru glasbene šole je prenehal delovati dokaj močan simfonični orkester. Glasbena šola naj bi tudi prevzela gibanje glasbene mladine, a to gibanje operativno vodi zveza kulturno-prosvetnih organizacij.

Knjižnica kaže vse znake stagnacije, s starim knjižnim fondom. Vendar pa so možnosti, da bi poiskala in v Mojstrani, v novi šoli v Kranjski gori, uvedli bi lahko potujočo knjižnico. S prikadnostjo bi bilo možno urediti knjižnice tudi v drugih krajih: Ratečah, Zabreznici

itd. S knjigo je treba iti med ljudi, jo približati človeku, saj je to vendar osnovna naloga vsake knjižnice. Jeseniška knjižnica je v tem pogledu, v smislu približevanja knjige človeku malo naredila, čeprav je prihajalo od zveze kulturno-prosvetnih organizacij vrsta pobud in predlogov.

Obenem bo treba dati delavski univerzi možnost širšega izobraževanja in prav gotovo zaradi pomanjkanja denarja ni mogla drugače je sicer ravnala — da se je preusmerila.

Hkrati z vsemi temi problemi je pet let na vseh teh področjih upadala ostala amaterska dejavnost in vzroki so prav v teh ustanovah. Niso nudile tiste pomoči, ki bi jo morale nuditi, obenem pa so prejemale večino denarja. Primer: ZKPO je v najboljšem primeru lahko namenila za eno predstavo 250 dinarjev, medtem ko je gledališče Tone Cufar namenilo 10.000 dinarjev za predstavo!

To so vzroki za znana stališča, ki jih je sprejelo predsedstvo ZKPO in ki so povzročila precej polemike v občini, predvsem pa v kulturni skupnosti, kateri so bila namenjena. Ne toliko z na-

menom, da bi kritično ocenila njeno delo, temveč da bi rabila kot osnova za nujno preusmeritev njihove dejavnosti. Idejno-programska izhodišča, po katerih naj bi se financirala kultura, naj bi ne bila le abstraktna, temveč naj bi temeljila na načelih: kdo največ prispeva k dvigu kulture, kdo jo najbolj približa delovnemu človeku, kdo skrbi za množično kulturo.

Na ta stališča so se odzvali zelo nekulturno, napadli so celo moje dosedanje delo, ki je bilo vseskozi popolnoma amatersko. In ker se ti ljudje ne spremenijo, sem se umaknil kot predsednik ZKPO, a ne kot aktivist iz kulturnega življenja. Še vedno nameravam delovati v okviru Svobode na področju likovne umetnosti in v okviru kulturno-umetniškega kluba Tone Cufar v založniški dejavnosti. Ta področja predstavljajo najbolj množično kulturo.

Ce bo sprejela skupščina ZKPO odstop svojega predsednika Joža Varla, potem menim, da se jeseniška kulturna javnost, ne glede na nesoglasja, stališča enih in drugih, dobro zaveda, kaj z Jožetom Varlom izgublja. Preveč plodnega in uspešnega kulturnega dela, ki je slo-nelo na čistem amaterizmu, pušča za seboj, da bi ji moglo biti od njegovem odstopu vseeno. Še posebno ne zaradi tega, ker na koncu vendarle lahko vsi priznamo, da se je dolga leta razdajal na kulturnem področju iskreno in do kraja pošteno.

D. Sedej

Kranj CENTER
15. marca amer. barv. film RYANOVA HCI ob 16. in 19.30

16. marca amer. barv. film RYANOVA HCI ob 16. uri, ob 20. uri nastopa Ljubka Dimitrovska in Novi fosili

Kranj STORŽIC
15. marca franc. barv. film LJUBEZEN V TROJE ob 16. in 20. uri

16. marca amer. film STO MUK STANA IN OLIA ob 16., 18. in 20. uri

Tržič
15. marca premiera franc. barv. filma CAS VOLKOV ob 16., 18. in 20. uri

16. marca franc. barv. film CAS VOLKOV ob 18. in 20. uri

Kamnik DOM
15. marca premiera amer. barv. filma ZAROTNIKI ob 18. in 20. uri

16. marca amer. barv. film ZAROTNIKI ob 18. in 20. uri

Bled
15. marca angl. barv. film CAROVNICE IZ VRAZJEGA GOZDA ob 17. in 20. uri

16. marca angl. barv. film CAROVNICE IZ VRAZJEGA GOZDA ob 17. in 20. uri

17. marca amer. barv. film BULIT ob 17. in 20. uri

Radovljica
15. marca amer. film NASI SORODNIKI ob 18. uri, franc.-italij. barv. film MORILEC V STISKI ob 20. uri

16. marca amer. film NASI SORODNIKI ob 20. uri
17. marca franc.-italij. barv. film MORILEC V STISKI ob 20. uri

Skofja Loka SORA
15. marca italij. barv. film POKVARJENCI ob 18. in 20. uri

16. marca šved. barv. film STRAST ob 20. uri

17. marca franc. film REKRUT ob 18. uri, šved. barv. film STRAST ob 20. uri

Zelezniški OBZORJE
15. marca šved. barv. film STRAST ob 20. uri

17. marca amer. barv. film ZADNJI NABOJ ob 20. uri

Jesenice RADIO
15. marca amer. barv. film EDINA IGRA

16. marca franc. barv. film JUDOKA — TAJNI AGENT

17. marca amer. barv. film VV film LJUBIM SVOJO ZENO

Jesenice PLAVZ
15. marca franc. barv. film JUDOKA — TAJNI AGENT

16. marca špan. barv. film LEPI SPOMINI

17. marca špan. barv. film LEPI SPOMINI

Dovje Mojstrana
15. marca franc. barv. film MEC ZA BRANDOA

16. marca amer. barv. film EDINA IGRA

Javornik
15. marca špan. barv. film LEPI SPOMINI

16. marca amer. barv. film EDINA IGRA

17. marca amer. barv. film BULIT ob 17. in 20. uri

Pionirska knjižnica v Kranju je izdala drugo številko lista Med knjigami. Posvečen je mednarodnemu letu knjige. Likovne priloge so delo učencev Posebne šole v Kranju.

Ijubljanska banka

Mladinske knjižnice v mednarodnem letu knjige

9. 3. je bila v Ljubljani razširjena seja komisije za mladinsko knjižničarstvo. Udeležili so se je vodje pionirskih knjižnic iz Ljubljane, Kranja, Maribora, Velenja, Murske Sobote, Novega mesta, Pirana, Celja in Idrije ter vodja šolske knjižnice z osovne šole dr. Vita Kraigherja v Ljubljani.

Razgovor se je tical predvsem mednarodnega leta knjige in programa, ki bi ga posamezne mladinske knjižnice v tem letu uresničile. Z izdelanim načrtom so komisijo seznanili vodje pionirske knjižnice iz Ljubljane, Velenja in Kranja, drugi pa program dela za to leto še pripravljajo.

Vsaka mladinska knjižnica — javna ali šolska — naj bi si v mednarodnem letu knjige prizadevala povečati število bralcev. Različne razstave, razgovori z bralci in pisatelji morajo knjigo približati mla-

demu bralcu čim bolj neposredno. Unesco program mednarodnega leta knjige mladinske knjižnice še posebej obvezuje, da se pogljobijo v delo z mladino, da postane to delo sistematično in trajno, čim manj pa samo občasno. Pogoj za uresničitev te zahteve pa je tudi strokovna zasedba v mladinskih knjižnicah. Z mladim bralcem uspešno dela samo tisti, ki pozna potrebe, izhajajoče iz njegovega čustvenega in spoznavnega sveta.

V mednarodnem letu knjige naj bi ustanovitelji mladinskih (šolskih, pionirskih) knjižnic zagotovili materialno osnovo za boljši razvoj knjižnic v svojem kraju. Člani komisije so soglašali z mnenjem, da je finančna podpora dobri knjigi edino uspešen boj proti povodnji kiča na našem današnjem knjižnem trgu.

Vodja pionirske knjižnice iz Pirana je povedala, da bodo ob mednarodnem srečanju pisateljev poskrbeli za čim bolj izvirne stike letih z mladimi bralci. Poseben korak k razširjanju knjige v sleherni odročni vas pa je prav gotovo bibliobus, ki so ga za potrebe knjižničarstva nabavili v Kopru. Predstavniki iz Velenja se je pohvalili z lepo urejenimi prostori, prav tako vodja pionirske knjižnice iz Idrije. Težje možnosti za delo pa imajo v Trbovljah, kjer je zelo majhen tudi knjižni fond.

Člani komisije so soglašali z mnenjem velenjskega in celjskega vodje PK, ki sta se zavzela za to, da v mednarodnem letu knjige ne smemo mačehovski prezreti zamejskih Slovencev.

Knjižnica v Mariboru stopa v mednarodno leto knjige

z zbornikom Otok in knjiga, ki bo vsako leto prinašal študije o mladinski literaturi in praktično informativne sestavke. Tudi pionirska knjižnica v Mariboru bo letos dobila nove prostore.

Kaj pa Kranj? Na tem mestu bi rada ponovno opozorila, da si takih dejavnosti, kakršne narekuje program sodobnih mladinskih knjižnic, v naših razmerah ne moremo niti zamisliti. Vendarle bomo v letu knjige začeli z nekaterimi oblikami dela in jih ohranili kot trajno dejavnost. To so ure pravljic, srečanja z mladinskimi pisatelji, literarne ure, razstave in izdajanje informativno izobraževalnega lista Med knjigami. Druga številka tega glasila je v celoti posvečena mednarodnemu letu knjige.

Berta Golob

6

To stvar je prav gotovo imel v malem prstu, saj je pred vojno dokončal vojno akademijo in potem delal v višjih štabih, vse dokler ni vojska razpadla. »Korl, tu ni nobene druge pomoči kot s sedenjem ogreti klop in se učiti,« je povedal. Na čelu sem mu ko iz knjige lahko prebral: »A, ljubček, si prišel v našo trgovino vprašat, po čem je roba? Zdaj boste videli, kaj je vojska. Konec je rožljanja z orožjem. Zdaj smo tu mi, ki vam bomo krojili kape.«

Njegov odgovor me je tako razdražil, da bi mu, če ne bi bilo ravno sredi najbolj prometne ulice, pripeljal tako, da bi jo ravno toliko časa pomnil, kot sem jaz tisti trenutek, ko se je tako z nasladi stresal nad mano. S tem se nisem z vedno poslovil od njega. Kakšnih sedem let pozneje sva se spet srečala. Takrat ne več kot enakopravna majorja, temveč on kot general, jaz pa podpolkovnik in slušatelj v šoli, kjer je bil šef. Takrat sem natanko spoznal, na kaj je meril in da se je pri tem zavedal, da je konec vojne pomenil zanj in njemu podobno lestvico, po kateri se da drugače plezati kot v vojnem času. Kolikor sem imel las na glavi, mi je bilo žal, da sem pri tem napetem ošabnežu potrkal za strokovno pomoč, ker je komaj čakal na kaj takega. Odšel sem brez pozdrava in kadarkoli sem ga še pozneje srečal, mi je zavrela kri.

Kakšne pol ure kasneje za Gedžom in Jako sem prišel v sobo. Obema sem povedal, koga sem srečal in kaj sva se pogovarjala. Jaka ga je dobro poznal in v eni sapi povedal, da bi prav kaj takega od njega pričakoval, ter dodal, da im bočo zdaj takile zajedalci pili kri. Nikdar pozneje, ko sem že precej šolskih klopi zdrgnil, se na ljudi take vrste nisem več obračal ne iskal pri njih pomoči. To srečanje mi je dolgo časa stopalo pred oči. Nisem se mogel umiriti, še manj pa razumeti, zakaj si me je sposodil in kako je spričo moje prošnje oživel kot pohojena glista. Prav nič se takrat nisem zmotil v svoji sodbi, da spada med tiste ljudi, ki se radi izživljajo nad drugimi.

Na tečaju so nekaj časa govorili, da bomo na koncu polagali izpite, in spet, da jih ne bomo. Nikdar nismo vedeli, pri čem smo. Če bi bili izpiti še tako strogi, nobeden ne bi mogel dati več od sebe kot smo se učili, kakor da sedaj, ko je konec vojne, ne bomo deležni nobenih šol več, tako resno smo vzeli učenje. Če bi bili vedeli, da bomo morali pozneje ne samo enkrat začeti spet se znova, kakor da o vojni znanosti ne vemo ničesar, si prav gotovo ne bi nobeden tako prizadeval. V vojski zna biti največkrat ravno tisto prav, kar je drugod narobe in obratno.

Prve dni junija nam je Arso Jovanović po predavanju le povedal, kdaj mislijo končati s tečajem. Ni rekel prav točnega dne, ali dovolj, da smo vedeli, da bo nekako sredi junija. Sele zdaj smo bili na trnju. Tako sem bil nestrpen, kot je vojak, ki mu tečejo zadnji dnevi v vojašnici in je že z eno nogo doma.

Nič čudnega ni, da nas je tako vleklo nazaj v ožjo domovino. Kaj vse se je doma v tem času zgodilo, odkar smo prišli sem! Kolikokrat mi je prišla v misel zadnja ofenziva, ki je gotovo pobrala dosti poznanih tovarišev. Ko so prihajali, ni nobeden mogel povedati kaj bolj natančno, kako je bilo v zadnjih bojih na Primorskem. Tudi iz devetega korpusa je malokdo prišel v Beograd. Tisti, ki smo jih srečavali, so bili predvsem z Dolenjskega in pa drugi, ki so se vračali iz Barija, tako da še zdaleč nismo mogli dobiti prave slike, kako se je končala vojna. Samo to smo zvedeli, da je bila na Primorskem ena od najhujših zadnja sovražna ofenziva vse vojne. Kolikokrat sem se z žalostjo spomnil, da marsikatera drugega soborca ne bom več našel med živimi, ker je padel zadnje dni vojne. Rad bi videl in poslušal ljudi, ki smo v vojnih časih trpeli skupaj in sedaj smrt ne straši več okoli njihovih domov. Kdo se je vrnil živ iz nemških koncentracijskih taborišč? Kako je sedaj v naši vasi in pri nas doma? Vrsta takih vprašanj mi je neprestano rojila po glavi, odgovor nanje pa bom dobil šele takrat, ko se bom sešel s temi ljudmi iz oči v oči.

VOZnja NA RUSKIH TANKIH

Nekega dne so nam v učilnici povedali, naj se popoldne zberemo na Banjici, da si ogledamo

ruske tanke. Okoli štirih smo se zbrali na določenem mestu. Dan je bil lep, sončen in topel. Kako vroče zna sonce pritisniti na tej goli planjavi, ve samo tisti, ki se je moral v poletnih dneh tu peči. Z nami je bil tudi predavatelj polkovnik Radulović. Pred vojno je bil aktivni kapetan. V našo vojsko je prišel po kapitulaciji Italije, prej pa je bil v ujetništvu. Se kar dobro smo se razumeli. Imel je veliko potrpljenja z nami in si zelo prizadeval, da s tečaja odnesemo čimveč znanja.

Banjica je podobna velikemu hrbtu in je gola kot deska. Na severozahodni strani jo objema asfaltna cesta, ki se potem že na koncu te goljave zavije na levo in spoji z drugo cesto, ki pelje proti Aвали. Tu so se že v prejšnji Jugoslaviji pripravljali na vojaške parade, zato je na sredi še takrat stala velika pokrita tribuna, s katere so visoki vojaški voditelji opazovali, kako so enote pripravljene. Vsi smo se zbrali prav blizu tribune. Nikjer ni bilo videti, kje nas čakajo Rusi s tanki, Banjica je bila gola in prazna. Ze sem pomislil, da smo se morda napačno zmenili.

»Rusi ne bi bili Rusi, če se ne bi skrili,« se je moško za nami oglašil major Milić. Rad je dajal pripombe, ki so bile po njegovem duhovite in pametne. Tisto, kar se je zgodilo na njegov rojstni dan, je bilo takrat že za nami in pozabljeno. Nobeden več ni omenil tiste neumnosti, še manj pa priznanj, ki smo jih prejeli na partijskem sestanku. »Če jih ne bi bilo toliko, bi prav gotovo tudi sebe nekam poskrili,« se je zakrohotal Gedžo.

KAREL LESKOVEC

vesela pomlad

Na kraju, kjer cesta seče goljavo, je zelen pas nizkega akacijevega drevja. »Tam morajo biti,« je uganil Radulović. »Če poznaš njihove navade, potem jih lahko najdeš.« Čeprav je že minil čas, ko so po zraku tutila sovražna letala, si njihove enote le stežka zalotil na planem.

Vojska se mora tudi v mirnem času vedno ravnati, kakor da je vojna. To je bilo njihovo železno pravilo. Kdor je večkrat zahajal k njim, se je lahko prepračal, da to pravilo ni samo kdove kolikokrat napisano, temveč da ga z vso resnostjo in strogostjo tudi zmeraj upoštevajo.

Pomaknili smo se malo naprej, nekdo pa je skočil povedat, kje jih čakamo. Kmalu je pribrel nekaj tankov iz nizkega grmovja. Drug za drugim so kot nevarne pošasti prilezli iz grmovja in se počasi pognali po majhnem nasipu pred ceste. Pred tribuno so se ustavili v enojni koloni. Obkolili smo prvega. Nekateri tečajniki so jih že od prej poznali. Bili so pač v tistih naših enotah, ki so imeli tudi tanke, ali pa so bili blizu ruskih tankov, da so se jih lahko do mile volje nagleдали. Največ pa je nas bilo takih, ki smo jih tisti dan prvič videli tako od blizu.

Mlad ruski poročnik nam je pokazal osnovne značilnosti tega jeklenega velikana. Z njim je bil tudi celoten oddelek vojakov, kolikor jih pripada vsakemu tanku. Poročnik je bil mlad, zelo razpložen in vesel človek. Kar naprej se mu je po obrazu sprehajal nekakšen skrivnostni smeh. Najbrž je bil zadovoljen, ko je videl tako veliko skupino višjih oficirjev okoli sebe, in kmalu je spoznal, da kaj več, kakor da je to tank, nobeden ne ve. Karkoli ga je kdo vprašal, je povedal z radostjo in ponosom in z zavzetostjo pojasnjeval kot učitelj. Najbrž bi vse popoldne do trde teme pripovedoval o tem oklepniku in se ne bi naveli

čal. V roki je imel tanko palico, ki jo je malo poprej odrezal v grmovju, in z njo pokazoval glavne dele na tanku. Oddelek vojakov je stal v vrsti nekaj korakov od tanka. Na vsak mig svojega komandirja je bil pripravljen skočiti tja ali sem, kakor bi ukazal.

Ko smo končali z ogledom zunanje strani, je poročnik urno kot vidra skočil na tank in zlezal skozi okroglo odprtino vanj. Po trije smo se obnem skobacali za njim, da smo si orjaka ogledali še od znotraj, saj skriva v svoji notranjosti dosti več zanimivosti kot je od zunaj videti. Precej časa je trajalo, da smo se vsi zvrstili. Nekaj je bilo tudi takih, ki so se zadovoljili, da so le parkrat pokukali vanj in so menili, da je zanje znanja dovolj. Takoj si kam sunil s kolenom ali glavo. Da ne bi zamazali svojih oblek, so nam preskrbeli tankovske pajace. Ko smo si tanke ogledali in jih malo bolje spoznali, smo prešli na drugo nalogo.

To je bila vožnja s tankom, ki spremlja pehoto. Postalo je še bolj živahno, morda podobno cirkusu, če se lahko tako reče. Sprva so vsi tanki stali v koloni, potem pa so se razvili v vrsto s precejšnjim razmikom. Poročnik je poklical k sebi komandirje tankov in jim dal nalogo. Noben tank ni šel dalje kot le toliko, da je lahko preizkusil vse brzine in napravil nekaj manevrskih obratov. Če ne bi sedel v oklopniku, ne bi nikdar verjel, da je vožnja s tako vlogo zelo nevarna in zapletena. Ko smo se vzpeli na tanke, si tega ni nobeden predstavljaval. Poročnik nam je nekolikokrat povedal, da moramo biti sila oprezní in se kot kleščamani držati za železne ročaje, ki so prav zaradi tega na tanku. Nekaj tega smo morda vzeli resno, sicer sem pa pomislil, da govori ravno tako, kakor da ima rekrute pred seboj. Saj smo vendar vsega navajeni, to pa res ne more biti vredno tolikšne pozornosti, ker pač ne ve, kakšne gade ima pred sabo. »Ne samo, da sem se takole vozil na njem, temveč sem ga, medtem ko je hitro dirjal, napadal z bombami,« se je oglašil major iz krajiške brigade. Morda je imel sam take opravke s tanki ali se je pa to zgodilo v njegovi enoti. Kolikor nas je bilo, ni nobeden dvomil, da se ne bi znal voziti s tankom. V skupini nas je bilo osem in vsi smo se kot klopi držali za kljuko na debelem oklopu.

Kot otroci v smešni igri smo se smejali in norčevali, kakšno važno vlogo so nam podelili. Tanki so zabrneli. Smrdljiv dim nas je ščipal v nos in se mešal s toplim zrakom, ki je v vročini trepetal nad Banjico. Drug za drugim so tanki zarohneli s polnim plinom in se začeli premikati kot pošasti. Ko je vozač do kraja odprl plin, se je tank tako stresel, kakor da je iz pajca, ne pa da je vanj vgrajeno skoraj štirideset ton jekla.

Pravo presenečenje se je začelo za nas takrat, ko je tank začel divjati in vijugati po valovitem terenu. Takrat, ko je poročnik dajal naloge komandirjem tankov, nisem poslušal, kaj jim je ukazal. To se je pokazalo med vožnjo. Vozači so vozili, kakor da napadajo sovražnika. S polno brzino so se pognali po vežbališču in se hitro zaustavili, kakor da so naleteli na mino in je so bili pripravljani, da s topom potipljejo potistem, ki jim zapira pot. Zelo malo je manjkalo, da zaradi vztrajnosti nismo vsi zleteli s tanka in se znašli pred njim na tleh. Nič več ni bilo smeha in norčij. Obrazi so postali resni in vsak je skrbel zase, se lovil z rokami in se kot maček držal za oklep. Mislili smo, da je naglo zaustavljanje edino, kar te lahko vrže s tanka. Pa smo se tudi v tem zmotili.

Tank je malo kasneje že z večjo hitrostjo zdivjal naprej. Kar naenkrat je ostro zavil vstran, da smo se kar štirje povaljali po topli travniški ruši. Telebnil sem, da se kmalu ne bi zavedel, od kod sem priletel. Tank se je zaustavil. Na vrhu se je odprl pokrov in komandir je zlezal iz tanka. Iz njega ni mogel videti, koliko spremljevalcev je s tem naglim obratom izgubil, ker je lahko gledal le naprej, gotovo pa je že vnaprej vedel, kaj se bo zgodilo. Ko smo se pobirali iz čisti travo in rjavo zemljo s sebe, je komandir zadrževal smeh. Tudi on nas je moral slišati, ko smo lezli na tanke, kako neresno smo jemali vso njo, kakor da bi se na njem mogli voziti celo otroci, kaj šele mi. Nič zato, če se je z nami malo poigral. Tudi to je bilo potrebno, saj drugače ne bi spoznali, kako se počuti vojak na njem. Nekateri drugi, ki so zavili na drugo stran, niso dosti bolje opravili.

»Luči« na narasli Tržiški Bistrici

Spušcanje luči po Tržiški Bistrici na večer pred Gregorjevim je star čevljarški običaj. Seveda je včasih potekal nekoliko drugače. Kako je bilo, mi je pripovedoval Jože Salbergar.

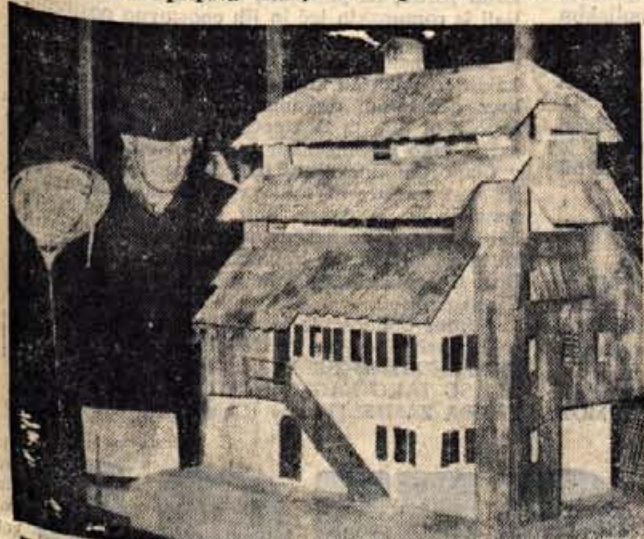
»Bilo je na večer pred Gregorjevim, ko me je oče, ki je bil čevljarški mojster, poklical in rekel, da bomo prenehali delati ob sveči, ker se je dan že tako podaljšal. Električne še nismo imeli. Prijel sem svečo in hotel hitro smukniti skozi priprta vrata,

da bi svečo na deščici spustil po vodi. Seveda me je ustavil. Sveče so bile drage. V delavnici sem nabral odpadke usnja, jih dal v star plen košek ter odnesel k vodi. Tam sem jih zažgal in košek spustil po reki.«

Danes ne spuščajo več plentih košev z odpadki usnja, temveč izdelajo otroci različne hišice iz lepenke ali lesa, v njih prižgejo sveče ter hišice privezane na vrvice spustijo po reki. Letošnje leto so se tega lotili v vseh treh

Na narasli Tržiški Bistrici so se v soju velikega kresa pozibavali »gregorčki«. — Foto: F. Perdan

Prvo nagrajena maketa Marka Ribnikarja, ki prikazuje staro Polakovo usnjarno. — Foto: F. Perdan

osnovnih šolah. Izdelali so 43 maket v tipični vaški etnografiji in zgodovinsko zaščitnih zgradb v Tržiču.

Na dan pred Gregorjevim, v soboto, so razstavili izdelke v paviljonu NOB. Posebna komisija, ki so jo sestavljali dr. prof. Niko Kuret, asistentka Helena Ložar-Podlogar in etnografinja Anka Novak, so imeli težko delo, da so izbrali tri najpristnejše makete. Prvo nagrado je prejela maketa, ki je predstavljala staro Polakovo usnjarno in jo je izdelal Marko Ribnikar.

Drugonagrajena je bila maketa moderno adaptirane Kur-nikove hiše, delo Nuše Križajve, in tretja maketa Potočnikove gostilne, izdelek Darka Košnjeka.

Nekaj pred šestimi urami so učenci prejeli svoje izdelke ter v spremstvu tržiške godbe na pihala odšli skozi mesto do Tržiške Bistrice pri kinu Tržič. Na cestah je bilo zbranih veliko ljudi, ki so z zanimanjem ogledovali lično izdelane makete. Na obrežju reke je nekaj čez šestimi urami zagorel velik kres. Na precej

narasli reki so se v soju ognja pozibavale razsvetljene hišice.

Makete so bile privezane na dolge vrvice, da jih ne bi odnesla narasla reka. Nekaj hišic je prosto splavalo navzdol po reki. Včasih so takšnim hišicam s prižganimi svečami pravili gregorčki.

Prireditev je rahlo motil dež in mrzel veter. Toda kljub temu je ob bregovih reke vztrajala velika množica gledalcev vse do konca, ko so otroci potegnili hišice iz reke in jih odnesli domov v spomin na Gregorjevo. J. P.

Rudi Finžgar (4)

PRVIČ V PLANICI

Bil sem revež in nisem imel niti nahrbtnika — Prosil sem, jokal in prepričeval — Pa naj skače še ta gumpec — Prvo mednarodno priznanje — To je bil nenavaden rekord — Prvi Jugoslovčan preko 100 metrov.

Leta 1938 je Rudi Finžgar prvič gledal smučarske skoke v Planici. To je bilo v letu, ko je Avstrijec Sepp Bradl po prvem skoku na svetu čez 100 metrov (101 m leta 1936 v Planici) izboljšal svetovni rekord na 107 metrov. Rudi še nikdar ni skakal na večji skakalnici in je zato pred tekmovanjem nekajkrat skočil na 25-metrski skakalnici, potem pa je splezal na drevo in občudoval druge skakalce.

»Bil sem revež in nisem imel niti nahrbtnika. Splezal sem na drevo in natepal kruh, katerega sem imel spravljene v papirnati vrečki. Ko je bilo tekem konec, je bil moj škrnicelj ves sčfran. Nisem imel posebnih občutkov, sklenil pa sem, da bom prišel naslednjik v Planico kot skakalec...«

Leta 1940 se je Finžgar vrnil v Planico. Skakal je na 60-metrski skakalnici na državnem prvenstvu, ki je bilo hkrati tudi kvalifikacija za velikanko. Bil je sedmi in se ni uvrstil v ekipo najboljših.

Razočaranje je bilo velikot! Finžgar ne bi bil Finžgar, pa še Gorenjec in še Kropar povrhu, če bi odnehal.

»Vao pot od Planice do železniške postaje sem sprem-

ljal Josa Gorca. Prosil sem, jokal in prepričeval. Odgovor je bil vedno isti: »Bojmo se, da se ne bi kdo polomil...« Ko je Gorec z eno nogo že stal na vlak, se je omehal in zapisal na listek, da lahko ostanem na pripravah...«

Ob razočaranju je bilo veselje še toliko večje. Finžgar še sedaj rad pokaže listek papirja z Gorčevim podpisom.

»Treninži so bili brez trenerja. Skakali smo »prosto po Prešernu«. Zame se ni nihče zmenil. Mislili so si: »Pa naj skače še ta gumpec...« Na treningih sem bil soliden. Skočil sem 78 metrov in nisem nikoli padel. Zato so mi dovolili nastopiti na nedeljskem tekmovanju...«

Na nedeljskih skokih je skočil Rudi Finžgar najdlje od Jugoslovčanov. Njegova serija skokov je bila naslednja: 61 m, 72 m, 74 m, 80 m in 84 metrov. Najdaljši skok je dosegel Nemeč Höll s 96 metri.

Vodja nemških skakalcev Luther je dal tedaj prvo mednarodno priznanje planškemu junaku: »Od jugoslovanskih skakalcev je presenetil Finžgar. On je velik up Jugoslavije. Danes je bil najboljši jugoslovanski skakalec.«

Danes pravi Finžgar o tem nastopu kratko: »Tedaj se je začelo...«

»Leta 1941 nisem več jokal in prosil. Lepo so me povabil. Bil sem že »dobra firma«. Stanoval sem pri Zerjavu v Ratečah. Nisem imel denarja, da bi stanoval v Domu v Planici. Tam so bili bogati Beograjčani z guvernanti...«

Za prvi dan je postavil Rudi nov državni rekord. S 95 metri je bil le za tri metre krajši od Plameja (Nemčija).

»To je bil nenavaden rekord. Ni bilo nobenega slavlja, ker za rekord sploh nisem vedel. Šele naslednjega dne sem izvedel zanj iz časopisov. Vse skupaj sem pač vzel samo kot skakanje, bolj za šalo, novinarji pa so naredili iz tega cel rompomp...«

Rudi je drugi dan poletov padel in se poškodoval. Odpeljali so ga na Jesenice na zdravljenje. Cutil je vsako mišico na telesu, vendar mu je bila edina želja, da bi skakal v nedeljo na zaključni prireditvi.

»Neznosno me je bofelelo, vendar tega nisem upal povedati. Ker sem imel poškodovan ramenski obroč, glave sploh nisem mogel obračati. Dejal sem jim, da sem se na Jesenicah popolnoma pozdravil... Opravičimo po osem skokov: štiri dopoldne in štiri popoldne. V predzadnjem skoku sem potegnil na 101 meter, vendar sem z roko podrsal...«

Tako je Rudi prvi od Jugoslovčanov preskočil 100-metrsko znamko. Novšak je v zadnji seriji doskočil celo pri 103 metrih, vendar je tudi on podrsal.

»To sta bila edina skoka jugoslovanskih skakalcev čez 100 metrov pred drugo svetovno vojno...«

Casopisi so se o izjemnem dogodku razpisali na dolgo in široko. Novšak in Finžgar sta postala nacionalna junaka. Kako tudi ne? Ostali narodi, ki so imeli daljšo skakalno tradicijo, so vodili pravo gonjo proti Planici in njenemu konstruktorju.

»Zakaj bi gradili v Jugoslaviji velike skakalnice, ko pa nimajo skakalcev, ki bi bili sposobni daleč skočiti?«, so pravili Nemci. Inž. Bloudek je bil nanje besen. Ta njegova jeza je bila vsem znana. Sedaj sta Finžgar in Novšak dokazala, da je njihovo govorjenje brez podlage. Se več. Dokazala sta, da so v Jugoslaviji nadarjeni skakalci, ki ne poznajo strahu, da s svojo srčnostjo nadomeščajo tisto, kar so skakalci drugih dežel pridobili s bogato tradicijo.

Finžgarjev rekord 95 metrov je ostal vse do leta 1948, ko je pristal Janez Polda v Planici pri 109 metrih.

P. Colnar

95 Miha
Klinar

Aprilsko sporočilo 1941

Predigra

ZA NAPAD NA SOSEDE
POTREBUJES OLJE, ROPAR.
A MI BIVAMO OB CESTI,
KI K OLJU PELJE

(Bertolt Brecht, Bericht der Serben)

Calinescu je obdržal angleško in francosko poročstvo do Romunije, saj mu je to poročstvo zagotavljalo, da se zahodne sile ne bodo vmešavale v njegov fašizem in ga skušale izpodkopati s pridiganjem o 'demokraciji'. S to garancijo je lahko povzročal samo težke ure 'demokracijskim silam v Romuniji', da so izgubljale upanje, da bo demokratični zahod dvignil glas proti nasilju nad demokratičnimi silami v Romuniji. To se je tudi zgodilo in še danes zahodni zgodovinarji prikrivajo, kakšno 'demokracijo' je štutilo anglo-francosko poročstvo v Romuniji. Tako je tokrat Calinescu kot fašist lahko spretno 'manevriral' v politiki do svojih nemških vzornikov, ki v tem času še niso dovoljevali Madžarom uresničiti svojih zahtev do Romunije. Calinescu je osnoval mirno svojo fašistično milico — Nacionalno gardo in prav tako mirno sprejemal nemške in anglo-francoske kredite, s katerimi se je ta čas bila imperialistična gospodarska vojna v romunskem gospodarstvu. Ob taki zaščiti je lahko odbil vse poteze sovjetske politike v času anglofrancosko-ruskih pogajanj v Moskvi in se izgovarjal, da bi bilo to v nasprotju s poljsko-romunsko

pogodbo za vojaško pomoč v primeru napada z Vzhoda. Zdaj pa, ko je Poljska zahtevala, da bi jo podprl v boju proti Sovjetski zvezi, s čimer bi moral seveda podpreti že tako premagano Poljsko tudi v boju proti Nemčiji, je prelomil tudi to pogodbo in dal poljsko vlado in vojaške osebnosti, ki so se z ostanki poljske vojske zatekli v Romunijo, enostavno internirati. Ze tako ali tako je storil več, kakor je smel, saj je dovolil svojemu podsekretarju za policijo in žandarmerijo objaviti naredbu, da drugih Poljakov razen omenjenih romunska oblast ne bo zadrževala pri odhodu iz Romunije. Prav tako je omogočil, oziroma 'zatisnil oko' pri transportu poljskega zlata v Anglijo. Sicer pa je vse to in spor s poljskim zunanjim ministrom Beckom, ki se je postavil internaciji, ki mu jo je namenil 'zaveznik' Calinescu še vedno v temi in zato lahko zapišemo samo dejstva: BECKU SE NI POSRECILO POBEGNITI V ANGLIJO. Calinescu ga je obdržal v internaciji. Toda Calinescujeva kriza pa se je kmalu pretrgala. — Dne 21. septembra 1939 je bil izvršen nanj atentat.

URADNO SPOROČILO O ATENTATU NA CALINESCU se je glasilo:

»GOSPOD ARMAND CALINESCU je bil v četrtek, 21. septembra 1939, ob 14. uri v bližini svojega stanovanja ZAHRBNO USTRELJEN. Morilci, pripadniki prepovedane Zelezne garde, so bili prijeti.« (Adg 4248 E)

Časopisi so to novico potrdili in spremenili le v toliko, da so bili MORILCI, ENAJST MOZ

PO STEVILU, NA MESTU UMORA PRI PRICI USTRELJENI. (Adg 4248 E).

Taka naglica je vselej sumljiva, prav tako kakor je bil takojšen ulov atentatorjev le malo verjeten. Zal romunskih virov, ki bi morda pojasnili ta umor, nisem mogel dobiti, ker so za tem atentatom lahko celo sodelavci Calinescuja, ki bi se radi otrsli na tak način njegove vsemogočnosti in pohlepa po oblasti, ki jo je združeval v svojih rokah ne samo kot ministrski predsednik, marveč tudi kot minister za notranje zadeve in minister vojske. Takrat objavljeno romunsko poročilo pa je zvrnilo krivdo na Zelezno gardo, na 'morilce', ki so jih lahko pripeljali iz romunskih ječ in jih enostavno postrelili. Če pa so bili v resnici, so svoj atentat napravili v imenu nemške tajne službe, v kateri so bili, kakor so pokazali kasnejši dogodki. Vendar tega brez dokazilnih dokumentov ne morem trditi, čeprav bi bila ta domneva lahko tudi resnična, saj je tako menil, kakor sem pravkar našel tudi v Cianovem dnevniku, tudi Mussolini, ki se je že sam posluževal takih metod odstranjevanja nezaželenih, le da na bolj prefinjen način, na kar namigava na nekem mestu v svojem dnevniku tudi Ciano, ne da bi navajal konkretni primer. Dne 1. septembra pa je za Calinescov primer Ciano napisal:

»Umor Calinescuja je na Duceja napravil precejšen vtis: Boji se, da NE GRE ZA KAKSNO SKRIVNOSTNO SPLETKO TUJIH SIL. OBLASTI SO TAKO NAGLO POSTOPALE, DA SE JE TREBA ZAMISLITI...« (Ciano, str. 105)

PUSTOLOVCI

roman, ki bo navdušil vsakogar
ki je prebral MALHARJE

nov svetovni
bestseller
harolda robbinsa
avtorja prvega
stop romana
MALHARJI

novi
stop
roman

ki bi ga
bilo škoda
zamuditi!

napeta in srhljiva
pripoved o
življenjski poti
južnoameriškega
play boya

PORFIRIA
RUBIROSE

hladnokrvnega
politika, vroček
vnega ljubimca
in velikega
pustolovca

PREBERITE SI KRATEK ODLOMEK IZ NOVEGA STOPOVEGA ROMANA — PUSTOLOVCI

Seštin predni križ je ustavljal moje solze. Poslušal so se že v meni, tako me je sprejel veli slepega sovražnika. Zadržal sem sapo, dvignil glavo in pogledal čez zabojce.

Seestra je bila v klobučnem obročju proti meni. Razbojnik jo je golo potikal proti veliki kočari. Nohče mu je zavrta v obraz, besno je je udaril in posteljo je vrnal čez kočaro.

Imela je odprta usta, kot bi kričala, toda s njenih ustnic ni bilo glasu. Dlje oči so buljile proti meni, toda ni me videla. Njena mala črta se je bila plesala in njene trbuhe je bil kot lahke.

Pokusila je vstati. Toda komati konvice se ji je že zaprti v železno. Z drugo roko jo je zagrabil za vrat in jo potisnil h kočari, da jo je skoraj zadulil. Spet je zakrčila in se mu malo izmuznila. Zaklel je in ji se bolj stisnil vrat. Zajedala je. Jeno jo je udaril po obrazu. Glava ji je omahnila v levo.

Daljšek sekunde je miroval. Na pol visok nad njo je lovil ravnotežje. Spet je zakrčila in se v gosti strelci. Počasi se je pogreznit vanjo, njeni križi pa so odmirali in se spremenili v pridruženo, tpeče tarzanje.

Spet se je premaknil h njej. Se dvakrat je bilo videti kot da je v svoj raketni strelci, potem pa ga je prevzela čudna hlastanost in udal av jo prestrahoval. Švelski križi.

Prav takrat je dvignil pogled. Stisnil sem mu naravnost v obraz. Njegove oči so bile steklene in izmučene. Z odprtimi usti je hlastal za prstanom. Potem je seestra spet zakrčila in in zagledal sem križ, ki je kipeči iz nje. Začel sem se trepet. Hotel sem ga ubiti.

Harold Robbins

PUSTOLOVCI

Harold Robbins

PUSTOLOVCI

1. snopce
že jutri
pri vseh
prodajalcih
časopisov

Harold Robbins

PUSTOLOVCI

Pomenki o Mengšu in njegovih ljudeh

Osvobodilni boj

Ce smo se zadnjič zares kar mimogrede dotaknili sturških bojev in »francoške« vojske, smo to storili pač samo zato, ker se Mengšani v teh bojih niso bili zase, ampak za svoje gospodarje, kot njihovi bolj ali manj zvesti hlapci. Sele osvobodilni boj, ki smo ga bili v letih 1941—1945, je bil naš boj; ki pa ni prinesel le svobode in socialne pravice, pač pa je slovenskim ljudem tudi od tužil ono staro hlapčevstvo, ki nas je težilo čez tisoč let. Poslej gospodarji svoje usode, nikoli več nikomur hlapci...

ZACETEK VSTAJE

Mengeš je oni gorenski kraj, ki je lahko ponosen, da je bil v kamniškem okrožju eden prvih, ki je dvignil prapor upora.

Ze v aprilskih dneh 1941, takoj za klavno kapitulacijo Jugoslovanske kraljevske vojske, so zavedni Mengšani začeli zbirati in skrivati orožje. Puške so hranili pri Blejcu, Zalokarju in v kamnologu za Pšato.

K sreči je imelo kamniško okrožje tako sposobnega in priljubljenega političnega organizatorja, kakršen je bil stari borec za delavske pravice Tomo Brejc-Pavle. Njegov najbližji sodelavec pa je bil dr. Marijan Dermastja.

Za začetek vstaje je vojni komite za kamniško partijsko okrožje določil 27. julij 1941. Res so še isto noč bile poroznane telefonske in

telegrafske linije od Ljubljane proti Kamniku ter požgana mostova v Radomljah in na Duplici.

Številni Mengšani, posebno člani nekdanjega športnega kluba pod vodstvom Matije Blejca, so odšli v ilegalo in k partizanom. Organizacijsko so se borci povezali kot mengeška grupa z moravsko grupo v mengeško-moravsko četo, pozneje se je četa vključila v kamniški bataljon, ki je imel štiri čete: domažalsko, mengeško, radomeljsko in kamniško.

Kraj ustanovitve prve formacije je bila bližnja Gobavica, ki je tudi pozneje bila torišče pomembnih bojev in revolucionarnih dogodkov.

STRELJANJE TALCEV

Kot drugje po Slovenskem, so se žal tudi v Mengšu našli izdajalci, ki so sosedo pokazali Nemcem, češ, glejte, tudi to so banditi.

Seveda je bilo treba te ljudi onemogočiti in kaznovati, še preden bi napravili nadaljnje zločine. In tako so Nemci v prvih dneh januarja 1944 naleteli v jami na Gobavici na trupla nekaterih likvidiranih izdajalcev — domačinov. Brž so sklenili, da se okrutno maščujejo.

Ze 8. januarja 1944 so pripeljali iz Begunj v Mengeš trideset talcev — mnogi med njimi so bili domačini ali bližnji okoličani. Na travniku za Ravbarjevim gradom na Zaloki, so jih po pet in pet postrelili; šele zvečer je iznakažena trupla smel grobar pokopati v skupno jamo. V opomin na streljanje mengeških talcev je postavljen zdaj spomenik — bronast talec, z zvezanimi rokami, z licem, stisnjениm v upor...

V zavednem Mengšu dolgo ni bilo mogoče ustanoviti domobranske postojanke — ni bilo odziva. Morali so priti od drugod, da so mogli dne 2. oktobra 1944 tudi v Mengšu splesti svoje nečastno gnezdo. In dodeljena jim je bila še ta »čast«, da je bila poslednja žrtev vojne ustreljena iz domobranske puške. Padli je bil domačin Franc Zalokar.

SVETLI ZGLEDI JUNASTVA

Ni mogoče v dva ali tri ozke stolpce Glasa stisniti celotne veličine boja Mengšanov za svobodo.

O tem so že in še bodo pisala bolj poklicana in bolj poučena peresa. Zato bom zapisal le tri primere, ki pa že sami dovolj povedo.

Dr. Tine Zajc, zdravnik v Mengšu, je bil aktivist OF že od l. 1941. V partizane pa je odšel v marcu l. 1944. Dodeljen je bil kot šef-zdravnik partizanski bolnici na Komendski Dobravi. Ze je pripravljal — ker je bil položaj bolnice izdan — selitev bolnišnice v gozdno pobočje pod Sentursko goro, ko so dne 11. junija 1944 okupatorski vojaki, žandarji in policisti, bolnico obkolili, bolniške barake z bolniki vred zažgali, zdravnika in dve bolničarki pa ujeli. Dr. Tineta Zajca-Miho so privezali na drevo in pričeli z mučenjem. Ko zdravnik ni hotel izustiti nobene besede, so ga polili z bencinom in vrgli še živega na goreče ostanke bolniške barake. Tako je mučeniške smrti umrl dober človek, ki je tisočerim rešil življenje, sam sebi ga ni mogel — z izdajanjem pa niti ni hotel. Niti smrt mu ni razklenila usten...

Bolničarki Minko in Ivanako, ki so ju Nemci ujeli hkrati z zdravnikom, sta bili prav tako hrabri in z zaničevanjem zrlji v grozečo smrt. Ko so ju hoteli Nemci zasliševati in trpinčiti, sta jim vrgli v obraz: »Fašisti, morilci, zverine! To je vaša kultura!« Pobesneli žandarji so brž nato z brzostrelkami prešetali telesi dveh slovenskih deklet... Očitno za naše kraje (pa niti za poljske in ruske) ni veljala slovita hinavska parola nemške vojske, da v žene in otroke njeni pripadniki ne streljajo, ker se bore le z možmi.

Drug tak primer žrtvovanja sta bila mlada skojevca Mirko in Cenko. V svitu dne 28. januarja 1944 sta se zatekla v hišo nekega kmeta v Bukovici onstran Gobavice. Mož pa je poklical Nemce, ki so ju še speča hoteli prijeti. Nanaglo zbujena sta se takoj zavedla in vrgla v sovražnike svoje bombe. Nato sta začela v Nemce streljati, le po en naboj sta prihranila zase. Ko je kazalo, da ni več izhoda, sta mlada fanta poslednji naboj sprožila vase...

In še spomin na ustrelitev prvega mengeškega talca dne 2. avgusta 1941 v Dragi pri Begunjah. Takrat so nemški policisti ustrelili štiri talce, tri Kamničane in Alojza Glaviča iz Mengša. Iz treh puškinih cevi v vsako srce je planila smrt...

V narodnoosvobodilni vojni je Mengeš žrtvoval 107 življenj — padli so v bojih ali kot talci, nekateri kot žrtve okupatorjevega terorja. Taka je častna, čeprav boleča cena, ki jo je plačal Mengeš in njegove bližnje vasi — za mir, srečo in svobodo!

Črtomir Zorec

Alpinistično predavanje

Drevi bo ob 19. uri v veliki dvorani delavskega doma pri Jeleni na Jesenicah zanimivo alpinistično predavanje o naši prvi alpinistični odpravi na norveške Lofote. Predavanje je pripravilo Planinsko društvo Jesenice, predaval pa bo inž. Rudi Rajar. To je obenem tudi zadnje predavanje v organizaciji Planinskega društva Jesenic v letošnji sezoni. D. S.

Srečanje mlad.h

V petek popoldne so se v domu JLA v Ljubljani srečali mladinci delovnih kolektivov tržiškega Peka, žirovske Alpine, ZP Iskre, hrastniške Steklarne, koprškega Tomosa in ljubljanskega Saturnusa. V prvem delu srečanja so se mladi iz omenjenih tovarn pomerili med seboj v kvizu znanja. Tričlanske ekipe — sodelovalo jih je pet, ker sta Peko in Alpina imela skupno kombinirano ekipo — so odgovarjali na vprašanja s področja politike, kulture in športa. Ekipa Alpina-Peko je imela smolo že v prvem delu tekmovanja. Zbrala je najmanjše število točk in izpadla iz nadaljnega tekmovanja, enaka usoda pa je doletela še tekmovalce hrastniške Steklarne. V finale se je tako poleg Tomosa in Saturnusa uvrstila tudi Iskra z najvišjim številom zbranih točk. Prednosti pa v finalu tekmovalcem Iskre ni uspelo obdržati. Uvrstili so se na tretje mesto za ekipama Tomosa in Saturnusa. Vsi sodelujoči so po končanem tekmovanju prejeli lepe nagrade.

Za poživitev med tekmovanjem in za ples po tekmovanju je poskrbela pop skupina Gora z manj znanimi pevci iz vse Slovenije, pa tudi gledalci so imeli priložnost tekmovati za lepe nagrade, ki so jih pripravila sodelujoča podjetja. Prireditev Saturn 72 je pokazala, da so taka srečanja zelo koristna. Jg

Krvodajalska akcija

Občinski odbor rdečega križa Kranj bo začel danes redno krvodajalsko akcijo, ki bo trajala vse do 31. marca 1972 v naslednjih dneh: 15., 16., 17., 21., 22., 23., 24., 28., 29., 30. in 31. marca ter 13. julija 1972.

Vsi prijavljeni krvodajalci bodo prejeli povabila o dnevu, uri in mestu, kje naj počakajo na poseben, za krvodajalce naročen avtobus; k odvzemu krvi lahko pridejo tudi občani, ki se niso prijavili aktivistom rdečega križa.

Organizacija rdečega križa pričakuje, da bodo naši občani tudi tokrat pokazali polno razumevanje pri tej humani solidarnostni akciji. J. C.

Spomenik mengeškim talcem na mestu, kjer so Nemci 8. januarja 1944 ustrelili trideset Mengšanov in okoličanov. Spomenik je izdelal pokojni kipar Jaka Savinšek.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE

SREDA, 15. marca, ob 16. uri za red DIJAŠKI II. — Tennessee Williams: TRAMVAJ POZELENJA — gostuje SNG iz Trsta; ob 19.30 za IZVEN — J. Leroi: CREVA — eksperimentalna predstava v kadilnici Prešernovega gledališča; nastopata Bogdana Bratuševa in Anton Petje iz Trsta;

CETRTEK, 16. marca, ob 19.30 za red KOLEKTIVI-CETRTEK — Tennessee Williams: TRAMVAJ POZELENJA — gostuje SNG iz Trsta; PETEK, 17. marca, ob 19.30 za red KOLEKTIVI-PETEK — Tennessee Williams: TRAMVAJ POZELENJA — gostuje SNG iz Trsta;

ljubljska banka

Razpisna komisija
**KOMUNALNEGA ZAVODA ZA
SOCIALNO ZAVAROVANJE**
Kranj

razglša naslednja prosta
delovna mesta:

1. referenta

za inozemsko zavarovanje

Pogoj: višja šolska izobrazba upravno-pravne smeri z znanjem nemškega jezika in delovne izkušnje;

2. administratorja

v splošnih službah zavoda

Pogoj: srednja administrativna šola in delovne izkušnje;

3. referenta

za denarne dajatve

Pogoj: srednja ekonomska šola in delovne izkušnje na enakem ali podobnem delovnem mestu;

4. pomožnega knjigovodje

Pogoj: srednja izobrazba in delovne izkušnje na enakem ali podobnem delovnem mestu.

Prijave za razpis sprejema razpisna komisija pri Komunalnem zavodu za socialno zavarovanje Kranj, 64000 Kranj, Stara c. 11, 15 dni od dneva objave razglasa.

**CENJENE STRANKE
OBVEŠČAMO, DA BO
SALON NA ZLATEM
POLJU ZAPRT DO
21. MARCA ZARADI
ADAPTACIJE.**

Delavke te poslovalnice delajo v ostalih poslovalnicah.

Za obisk se priporočamo!

Brivsko frizerski salon
Kranj

KAVA

ŽIVLA

**PSIHIATRIČNA
BOLNICA**
Begunje
na Gorenjskem

razglša prosti delovni
mesti

ADMINISTRATORJA
v mentalno higijenskem
dispanzerju

KNJIGOVODJE
OSKRBNIN II

Pogoj: srednja strokovna izobrazba administrativne oziroma ekonomske smeri z znanjem strojepisja. Praksa zaželena. Nastop službe takoj. Poskusno delo traja 4 mesece. Prijave sprejema uprava bolnišnice do 22. marca 1972.

Za I. svetovno prvenstvo v smučarskih poletih v Planici

**bomo zaposlili več uličnih
prodajalcev časopisov**

Nudimo izreden zaslužek ob najboljših pogojih. Zaposlitev je primerna za študente in upokojene. Ponudbe sprejema CGP »DELO«, podružnica Kranj, Koroška 16, do 20. marca 1972.

OBVEŠČAMO

lastnike gozdov, da bodo zbori kmetov na območju Gozdnega obrata Preddvor po naslednjem razporedu:

16. marca na Jezerskem v »Korotanu«, ob 18. uri
19. marca na Senturški gori v osnovni šoli, ob 7.30
20. marca v Preddvoru v prosvetnem domu, ob 19. uri
20. marca v Podblici v gasilskem domu, ob 8. uri
20. marca v Zg. Besnici v združnem domu, ob 11. uri
21. marca v Goričah v prosvetnem domu, ob 19. uri
27. marca v Sr. Bitnjah v gostilni »Strahinc«, ob 16. uri
27. marca v Dupljah v gostilni pri Klemenčku, ob 18. uri
28. marca v Naklem v pisarni kmetij, zadruga, ob 18. uri
28. marca v Cerkljah v združnem domu, ob 18. uri
29. marca v Podbrezjah v kulturnem domu, ob 18. uri
30. marca v Mavčičah v kulturnem domu, ob 18. uri
30. marca v Senčurju v združnem domu, ob 18. uri

Gozdno gospodarstvo Kranj
Gozdni obrat Preddvor

**Veliko tekmovanje osmih razredov
osnovnih šol**

- Nabirajte nove naročnike za revijo M v domačem kraju
- Vprašajte svojega razrednika, ki vam bo povedal prav vse o akciji
- Tekmovanje bo trajalo do 31. maja 1972. Najuspešnejše razrede čakajo bogate nagrade. Več zbranih novih naročnikov, večja možnost za nagrado in s tem za končni izlet celotnega razreda.

NAGRADA ZA VAŠ RAZRED

ZA PRVE TRI RAZREDE NA TEKMOVALNI LE-
STVICI NAGRADE V VISINI 10.000 DIN.

m
revija

1. NAGRADA 5.000 DIN
2. NAGRADA 3.000 DIN
3. NAGRADA 2.000 DIN

ZA VSAKEGA NOVEGA NA-
ROČNIKA 10 DIN

SODELUJTE V NAGRADNEM TEKMOVANJU.
M REVIJA VAM OMOGOČA KONČNI IZLET VASE-
GA RAZREDA.

Ijubljanska banka

Uprava tržnice sporoča, da bo
letošnji

**TRADICIONALNI SEJEM NA
JESENICAH V NEDELJO,
19. MARCA**

Namen tega obvestila je, da zainteresirani ne bi bili v dvomu, kdaj bo sejem glede na to, ker se tokrat tradicionalni sejemske dan uvršča na nedeljo. Uprava tržnice tudi obvešča, da bodo bližnje TRGOVINE ob tržnici in v centru mesta v soboto in nedeljo neprekinjeno odprte.

lesnina

Kranj, Titov trg 5

in skladišče v Kranju, Benedikova 1 (Stražišče)

Cenjene potrošnike obveščamo, da smo pravkar prejeli najnovejše kuhinje »ZALA« — SPECIAL

Priporočamo tudi veliko izbiro sedežnih garnitur

Pred nakupom pohištva si oglejte naše zaloge vseh vrst pohištva — Solidno boste postreženi.

PROJAM

Prodajam NOVE LETNE GUME tubeless za NSU 1200 C 155-13, Kuhar Franc, Sr. vas 14, Šenčur

PLIN BUTAN PROPAN dobite pri DOLENCU, Gasilska 16, KRANJ-Stražišče 1252

Prodajam malo rabljen kombiniran OTROŠKI VOZICEK in otroško STAJICO. Rakovec Edi, Zg. Duplje 56 1253

Prodajam kuhinjsko OMARO, Trojarjeva 25, Stražišče, Kranj 1254

Poceni prodajam rabljeno KUHINJSKO KREDECO, POLKAVC, 80-litrski HLA-DILNIK himo in PEC na olje emo 5. Jelenčeva 21, Kranj 1255

Prodajam težko KOBILU, staro sedem let, KRAVE in OVCE z mladiči. Razgledna 14 (Rečica), Bled 1256

Prodajam SEME črne detelje in SEMENSKI KROMPIR igor in desirc. Suha 15, Kranj 1257

Prodajam rabljeno SPALNICO, Retljeva 11, Čirče, Kranj 1258

Prodajam semenski in jedilni KROMPIR igor. Voglje 72

Prodajam nov VOZICEK (platonček). Naslov v oglasnem oddelku 1260

Prodajam semensko GRAHO-RO in nov KIMPEZ. Sajevec Andrej, Visoko 7 1261

Prodajam nov BETONSKI MESALEC avstrijske znamke ALKO. Brezovica 3, Kropa

Prodajam bel globok OTROŠKI VOZICEK. Ogled od 14.30 do 15.30. Kocjanova 21, Kranj 1263

Prodajam stoječi LES za »grušt« in NJIVO v Zejah ter MOPED. Koroška 50, Tržič

Poceni prodajam okrog 10 m² podne IVERICE. Informacije na telefon 23.491 1265

Prodajam semenski KROMPIR saski. Rupa 11, Kranj

Prodajam KRAVO s teletom. Bavd. Moste 70, Zirovnica

Prodajam OPEKO MBV (uvoženo iz Italije). Poizve se vsak dan popoldne od 4. do 6. ure na Mlaki za gostilno Toporš 1268

KUPIM

Kupim dobro ohranjeno motorno gnojnično CRPAL-KO. Novak, Apno 1, Cerklje 1269

Kupim BETONSKI MESALEC ali vzajem v najem. Radovljica, Linhartov trg 19 1270

Kupim suhe SMREKOVE DESKE 25 mm in PLOHE 50 mm. Gorjanc Franc, Predoslje 72, Kranj 1285

MOTORNJA VOZILA

Prodajam osebni AVTO DKW F-12, letnik 1965. Ogled od 17. do 18. ure. Jocič, Predvdor 43

Zamenjam dobro ohranjen FIAT 1300 za FIAT 750. Zupančič Lado, Jelendol 4, Tržič 1271

Prodajam MOPED T-12. Kopic Jože, Pipanova 6, Šenčur 1272

Ugodno prodajam avto AMI 6, letnik 1969. Telefon 22-760, Kranj 1273

Prodajam FIAT 750 za 6500 din. Stefe Miro, Ceglina 22, Naklo 1274

Ugodno prodajam AUDI 60, letnik 1968 (ima štiri vrata). Informacije vsak dan. Rajgelj, Sutna 1, Zabnica, telefon 74-706 1275

STANOVANJA

Iščem opremljeno SOBO v Kranju. Ponudbe poslati pod »nujno« 1276

Iščem SOBO v Kranju. Ščekič Božidar, Tomšičeva 21, Kranj 1277

POSESTI

Prodajam takoj vseljivo HISO na Klanecu 27. Poizve se pri Sodniku, Klanec 15, Komenda 1190

Solidni mlajši upokojenki oddam v najem pritlično HISO z vrtom na Gorenškem. Naslov v oglasnem oddelku 1278

Kupim nedograjeno HISO z nekaj vrta v bližini Kranja, Mengša, Kamnika ali v okolici Ljubljane. Plačam v devizah. Poizve se na Zg. Brniku št. 52 1279

ZAPOSLOTITVE

Iščem KITARISTA, po možnosti iz okolice Radovljice. L'ničnik Janez, Ribno 1, Bled 1280

Taki grem varovat otroke za hrano in stanovanje. Tatič Stojanka, Smedniška 35, Kranj 1281

Potrebujem za stalno zaposlitev MIZARJE in KLJU-CAVNICARJE, tudi za pričitev v obeh strokah za serijska dela. Markun Franc, mizarstvo, Ribno 53, Bled 1282

IZGUBLJENO

Izgubila sem ZLATO ZAPESTNICO od kulturnega doma na Kokrici do gostilne Bizjak na Beli. Poštenega najditelja prosim, da jo vrne hišniku doma na Kokrici 1283

Od Primskovega do Britofa izgubljeno rjavo TORBICO s kabli za ojačevalec vrnite proti nagradi. Kne, Jezerska cesta 124/c, Kranj 1284

Zahvala

Ob prerani izgubi našega dragega moža, ata, brata, strica in starega ata

Antona Jezerška

Skrbinovega ata iz Stare Oselice

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, duhovniku, pevcem, organizaciji ZB, Kmetijski zadrugi Sovodenj za darovano cvetje, vence, govore, izražena sožalja in spremstvo v tako velikem številu na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: žena Francka, sin Tone, hčerki Angelca in Francka z družinama, bratje ter drugo sorodstvo

Stara Oselica, Ljubljana, 26. februarja 1972

Zahvala

Po dolgih in težkih dneh hude bolezni nas je za vedno zapustil naš dobi mož, oče, stari oče, brat in stric

Franc Oblak

Govekarjev ata

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in članom kolektiva Servis Labore, Iskre Spik in mojstru Hafnerju ter vsem tistim, ki so izrekli sožalje in darovali cvetje ter ga spremili na njegovi zadnji poti. Pristrčna hvala č. duhovščini in zvonarjem. Posebna zahvala dr. Novaku za vso pomoč.

Zalujoči: žena Franciška, sinovi Francej, Janez in Tine z družinama, hčerke Francka, Ivanka, Mici, Pepca, Vera in Kristina z družinama, brata Janez in Jože z družinama ter sestra Marija

Jama, Naklo, Podreča, Čirče, Popovo, Dragočajna, Drulovka, 10. marca 1972

Zahvala

Ob nenadni bridki izgubi našega ljubljencga, dragega moža, atka, brata, starega ata in strica

Alojza Ponikvarja

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih, nam izrekli sožalje in mu darovali cvetje in vence. Pristrčna hvala dr. Zgajnarju in dr. Hribniku za dolgo zdravljenje. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: žena Marija, hčerki Milena in Tončka z družinama, hčerka Mimi in drugo sorodstvo

Jezerako, Cerej, Škofja Loka, Ljubljana, Kostanjevica, 13. marca 1972

Zahvala

Ob nenadni in prerani smrti našega dragega moža, očeta, sina, brata, strica in svaka

Pavla Miklavčiča

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in članom kolektiva SGP Projekt Kranj, ZZV Kranj in Iskri, obrat števec za izraženo sožalje in podarjeno cvetje ter tako številno spremstvo na njegovi zadnji poti. Pristrčna hvala č. duhovščini za obred, tov. Viktorju Pavčku pa za izrečene besede ob odprtem grobu. Posebna zahvala dr. Novaku za zadnjo pomoč. Vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti v tako velikem številu — hvala.

Zalujoči: žena Fani, sin Boris, hčerka Olga, oče Pavel, mati Marija, sestre, brata in drugo sorodstvo

Kokrica, Gorenja vas, Škofja Loka, Tržič, Ljubljana, 12. marca 1972

Zahvala

Globoko ganjeni nad slovesom od naše zlate, dobre in nepozabne mame, babice in prababice, sestre in tete

Katarine Kerstein

roj. Balanč

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, članom kolektiva Splošne bolnice Trbovlje in tovarne gumijastih izdelkov Sava Kranj, pevskemu zboru upokojencev Kranj in vsem, ki so jo imeli radi, jo zasuli s cvetjem in venci, jo spremili na njeni zadnji poti in nam izrekli ustno ali pismeno izraze sožalja. Še posebno se zahvaljujemo dr. Janezu Bajžlju iz Kranja za njegovo dolgoletno skrb in pomoč ter ekipi internega oddelka bolnice Golnik, ki so ji lajšali zadnje ure njenega življenja. Vsem pristrčna hvala.

Zalujoči: hčerki Jožica por. Cuderman in Minka Sprajc, sinova prim. dr. Jože in Mirko Kerstein z družinama v imenu vsega sorodstva

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tisk« Kranj, Ulica Moše Pijade — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 stavba občinske skupščine. — Tek račun pri SDK v Kranju 515-1-135 — Telefon: redakcija 21-835, 21-860; uprava lista, malooglasna in naročniška služba 22-152. — Naročniške: letna 32, polletna 16 din, cena za eno številko 50 para. Mali oglasi: beseda 1 din, naročniki imajo 10% popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

V globoki žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da naša je za vedno zapustila naša draga mama in stara mama

Angela Mohar

upokojenka

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, 15. marca, ob 16.30 izpred hiše žalosti Senčur, Mlakarjeva 4.

Zalujoči: sin Ivan, vnuka Veri in Ivanka ter drugo sorodstvo

Senčur, 13. marca 1972

Zahvala

Ob nenadni in prerani izgubi dragega moža, očeta, brata in strica

Petra Hudolina

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem, ki so nam izrazili sožalje in ga spremili na zadnji poti. Prisrčna hvala g. župniku in ZB NOV Davča ter tov. Ladu Guzelju za izrečene ganljive besede, zlasti pa še sosedu Lojzetu Frelihu za vso pomoč.

Zalujoči: žena s hčerko in sinovi, sestre, bratje in drugo sorodstvo

Davča, Zelezniki, Ljubljana, Skofja Loka, Jesenice, 10. marca 1972

nesreče

IZSILJEVANJE PREDNOSTI

Na cesti prvega reda na Meji je v petek, 10. marca, nekaj pred sedmo uro zvečer voznik traktorja s prikolico Rajko Eržen iz Praš pripeljal po poljski cesti na cesto prvega reda. V tistem trenutku je po cesti pripeljal v osebnem avtomobilu Mitja Gornik iz Ljubljane in trčil v traktorsko prikolico. V nesreči sta bila voznik Gornik in sopotnica Marija Anžič iz Ljubljane hudo ranjena ter so ju prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Škode na vozilih je za 26.500 din.

AVTOBUS JO JE ZADEL

V petek, 10. marca, nekaj po osmi uri zvečer je na cesti prvega reda med Vrbo in Lescami avtobus, ki ga je vozil Jože Ahačič iz Tržiča, zadel Cecilijo Krničar iz Grabč pri Bledu, ki je hodila po desnem robu cestišča. V nesreči je hudo ranjena Krničarjeva na kraju nesreče umrla.

IZSILJEVANJE PREDNOSTI

Na cesti prvega reda med Lescami in Vrbo je v nedeljo, 12. marca, nekaj po šesti uri popoldne voznik osebnega avtomobila Anton Prezelj iz Zábrenice pripeljal s stranske ceste na glavno cesto, pri tem pa je izsilil prednost avtomobilu, ki ga je vozil Franc Hočevar z Jesenic. Pri trčenju je bila hujše ranjena sopotnica v Hočevarjevem avtomobilu Pavla Hočevar. Prepeljali so jo v jeseniško bolnišnico. Škode na vozilih je za 7000 din.

L. M.

odmevi

OB PROMETNI NESREČI PRI PODVINU

Prometne nesreče pri Podvinu so vse pogostejše. V zadnjih nekaj letih je bilo že več smrtnih primerov. Kaj je vzrok za to? Nič drugega kot neomejena hitrost, vsi pa vemo, da je tu zelo prometno križišče proti Zapužam in Mošnjam. Tu je tudi avtobusna postaja — no, sedaj je ni, ker je bila porušena v zadnji nesreči. Če samo pomislimo, da gre dnevno v železarno Jesenice, Sukno, Verigo in v druge razne kraje več kot 100 ljudi, poleg tega pa nešteto šolarjev na postajo čez cesto, potem lahko rečemo, da je tu nujen ukrep za omejitev hitrosti.

Ta zahteva prebivalstva Mošnj in Otokov je tudi v zapisniku zadnjega zbora volivcev v Mošnjah, ki so zahtevali, naj se tu omeji hitrost na 60 km, na cesti pa naj se označi prehod za pešce z zebro in z znaki — prehod za pešce. S tem bi vsekakor zmanjšali nevarnost. O tem naj premislijo odgovorni in naj to zahteva prebivalstva ugodno rešijo, kot so je rešili tudi v Naklem, saj gre tu predvsem za varnost državljanov predvsem pa še otrok.

C. Zupan

Davčna utaja

Tako kot kranjsko sodišče se tudi kamniška davčna uprava ukvarja s primerom trgovskega potnika, ki ga je prijavila služba družbenega knjigovodstva.

Zadeva je precej enostavna: trgovski potniki se dogovorijo, da jim podjetja del provizije izplačajo v obliki dnevnice in kilometrin, na te priznane stroške pa se ne plača davka. In tako goljufamo sebe, okolico in družbo.

Neko podjetje je izplačalo svojemu trgovskemu potniku deset starih milijonov dinarjev za lansko leto, od tega tri in pol milijone na račun kilometrine in dnevnice. Poleg tega mu je podjetje po »pomoti« izplačalo še prek pol milijona starih dinarjev. Res nerodna zadeva.

Tu sploh nisem omenil denarja za reprezentanco. Na davčni upravi kamniške občine pravijo, da je denar za reprezentanco, ki ga doblijo trgovski potniki, lahko samo denar za podkupovanje ali druge »črne« stroške, ki niso v skladu z zakoni in s socialistično moralno. J. Vidic

s sodišča

Zažgal svojo hišo

Okrožno sodišče v Kranju je obsodilo Janeza Delavca, starca 45 let, z Velesovega pri Cerkljah na osem let strogega zapora. V oktobru lani je Delavec zažgal v Velesovem stanovanjsko hišo, ki jo ima v skupni lasti z ženo Marijo. Hiša je v celoti pogorela, prav tako oprema, ostali so le zidovi.

Janez Delavec je sicer izučeni livar, vendar pa, ker je bil vdan alkoholu, ni mogel nikjer dlje časa redno delati. Zaradi tega so nastala v družini nesoglasja. Obsojeni je pogosto v vlnjenem stanju uničeval stanovanjsko opremo, oblačila, gospodinjstvo opremo ter bil surov do domačih. Vendar pa po požigu samemu alkoholu ni botroval. Obsojeni je na sodni obravnavi povedal, da je povsem trezen pilival po stanovanju petrolej, ki ga je našel na balkonu, in nato pritaknil vžgalico. Žene in otrok takrat ni bilo doma. Imetje je zgorelo, kar pa je ostalo, pa je bilo uničeno zaradi vode in vročine. Gasilci so obvarovali sosedovo hišo, ki se z eno steno dotika Delavčeve hiše.

Po požigu se je Delavec skrival v gozdu v bližini Velesovega. Bil je brez hrane in brez denarja, zato je tretji dan po požigu pričakal s kolom v roki neko žensko, ki se je s kolegom in polno nakupovalno torbo vračala iz trgovine. Ženska se je poraščena in zanemarjena Delavca, kakršen je ta bil po večdnevem skrivanju in zaradi očitne grožnje, ustrašila in pobegnila. Delavec pa si je prilastil njeno denarnico s 47 din in dva kilograma kruha. Sodišče je ocenilo to dejanje za rop in izreklo temu primerno kazen. Pri tem pa je sodišče upoštevalo, da je bil Janez Delavec že kaznovan zaradi takih kaznivih dejanj.

Nesreči je botroval alkohol

Senat okrožnega sodišča v Kranju je obsodil Pavla Gabrovčka iz Skofje Loke, starega 40 let, na dve leti strogega zapora. Sodišče ga je spoznalo za krivega, da je 31. maja lani povzročil prometno nesrečo, v kateri je umrl sopotnik Ciril Križnar.

Tistega dne je v Gabrovčev avtomobil zastava 1300 prisedel pokojni Križnar in odpeljala sta se proti Poljanam. Med potjo je voznik v Zmencu ustavil, da je prisedel v avtomobil tudi Franc Tavčar. Tega je Gabrovšek najprej peljal v Bačnjo, med potjo pa so se ustavili v gostilni na Logu. Tudi v Bačnji se pili alkoholne pijače. Od tu sta se Gabrovšek in pokojni Križnar odpeljala še v Gorenjo vas, kjer so prav tako pili, ustavila pa sta se tudi v gostilni v Srednji vasi. Precej vinjen Gabrovšek, po nesreči je imel v krvi 2,16 promila alkohola, se je nato s Križnarjem odpeljal proti Skofji Loki. Pri avtobusnem postajališču v Brodeh pa je v ovinku voznik zavozil na banko, podri dva občestna kamna, nato pa je avtomobil zletel s ceste po strmeh pobočju in padel v Soro Poljanščico. Avtomobil je obstal obrnjen na streho v meter globoki vodi. V nesreči se je sopotnik Ciril Križnar utopil.

Sodišče je ocenilo, da je bila Gabrovškova vožnja glede na njegove zaradi alkohola okrnjene vozniške sposobnosti, mokro cestišče, in oster ovinek, neprevidna. Obtoženi je bil poprej že sedemkrat zaloten za volanom v vinjenem stanju in zaradi prometnih prekrškov tudi že nekajkrat kaznovan. Sodišče se je odločilo tudi za varnostni ukrep odvzema vozniškega dovoljenja za dobo štirih let.

Poneverjeni računi

Je okrožno sodišče v Kranju v začetku marca obsodilo na dve leti in pol strogega zapora. Sodišče je izreklo tudi varnostni ukrep prepovedi opravljanja poklica, ki bi bilo povezano z ravnanjem in hrambo denarja za dobo štirih let.

V obrazložitvi sodbe sodišče ocenjuje Markičevo početje kot družbeno nevarno, ker si je prilastil denar na način, s katerim je to dejavnost lahko prikrival dolgo časa. V tem obdobju je obtoženi kot je bilo dokazano, na-

pisal lažne dobavnice za material in opravljene steklar-ske storitve za 78 strank. Sodišče je ožigosalo tudi tako imenovano lažno delavsko solidarnost, saj samoupravni organi niso ukrepali tako kot bi morali, potem ko so kaznivo dejanje poneverbe odkrili. Pri izreku kazni je sodišče štelo kot obtežilo okolščino, da je obtoženi nevedno dal denar in da je zlorabil zaupanje podjetja, kot olajševalno pa je štelo, da je bil priden in priljubljen delavec in njegovo skrb za družino.

Dvoje državnih prvenstev v zgornji savski dolini

Smučarsko društvo Jesenice je bilo te dni pod pokroviteljstvom jeseniške železorne organizator 27. poveljnega državnega prvenstva v alpskih ter v klasičnih disciplinah. Alpinisti so se za najboljšega pomerili na pobočju Vitranca, medtem ko so tekači svoje moči merili v smučinah v Ratečah.

lescentka Mariborčanka Zuračeva. Zuračeva je bila prva tudi v slalomu, medtem ko si je naslov najboljšega v državi v tej disciplini prislužila Jeseničan Gašperšič.

ZAKLJUČEK V NEDELJO NA POKLJUKI

Ker je bila prva disciplinarna teka članov na 30 km na letošnjem državnem prvenstvu zaradi neugodnih snežnih razmer razveljavljena, bodo tekači uradni nastop končali to nedeljo na Pokljuki. Največ uspeha na letošnjem prvenstvu so imeli člani kranjskega Triglava in Partizana iz Gorij.

Tako je nesojeni olimpijski potnik Gorjan Pavle Dornik osvojil tek na 15 km in z zmago gorjanske štafete postal najuspešnejši tekmovalac 27. državnega prvenstva v klasičnih disciplinah. Z enakim uspehom se ponša tudi članica kranjskega Triglava Milena Kordež, ki je z osvojenim prvim mestom na

10 km med članicami dodala tudi prvo mesto na neuradnem tekmovanju na 5 km.

Gorenjci so se na tem tekmovanju odlično odrezali, saj so Triglavani osvojili kar 5 zlatih, 1 srebrno in 1 bronasto kolajno, medtem ko se Gorjani ponšaajo z 2 zlatima, Jeseničani z 1 zlato, 2 srebrnima ter 1 bronasto, Radovljičani ter tekmovalci Alpeša z 1 zlato, Kamničani pa so osvojili 1 bronasto kolajno. Vse kaže, da je letos Triglav eden najmočnejših tekaških kolektivov, saj bo po vsej verjetnosti tudi letos osvojil ekipni državni naslov. —dh

Prva Zakojčeva

Na drugem pozivnem madinskem slovenskem namiznoteniškem turnirju so mlade igralke Triglava dosegle lep uspeh. V ponovnem dvoboju med petnajsterico najboljših slovenskih mladink je v odsotnosti igralke ljubljanske Olimpije Verstovškove in Kalanove prvo mesto osvojila Zakojčeva, ki je brez težav premagala svojo klubsko kolegico Tončko Novak.

Vrstni red: 1. Zakojč, 2. T. Novak — uvrstitve ostalih Kranjčank: 4. L. Novak, 12. Ožek, 14. Krmelj. —dh

Triglav že prvak?

Tekmovanje v moški republiški kegljaški ligi se je z nedeljskim petim in šestim kolom prevselo v drugo polovico. Kranjčani gredo po zaslugi izenačene osmerice novemu naslovu republiškega prvaka naproti.

Na obih gostovanjih na kegljiščih v Celju in v Trbovljah jim njihovi nasprotniki niso bili kos. Kranjčani so v Celju podrli 7256 kegljev (inž. Prion 975), v Trbovljah pa 7302 (inž. Prion 957). Ostali gorenjski kegljači so dosegli naslednje rezultate: v Kranju: Kranjska gora 7013 (Urban 907), na Jesenicah 7029 (Zerjav in Lovše 905). Jeseničani so v Celju podrli 7060 (Hafner 972), v Trbovljah pa 6935 (Hafner 921 kegljev). Drugi kranjski predstavnik Elektro pa je v soboto na kegljišču Maribora podrl 6821 (Ropret 920), v nedeljo pa v Slovenj Gradcu 7009 kegljev (Rogelj 964). —dh

Jutri Triglav : Olimpija

Kranjskim ljubiteljem nogometa se bodo jutri ob 16. uri na stadionu Stanka Mlakarja prvič v letošnji sezoni predstavili domači nogometaši. V prijateljski trening tekmi se bo Triglav pomeril s kompletno ligaško enajsterico ljubljanske Olimpije.

Upamo, da nas Triglav, kljub temu, da je začel z zapoznelimi treningi, ne bo razočaral, kar tudi velja za ljubljance, ki jim po porazu v zadnjem kolu proti Celku na domačem terenu v njihovi postavi nekaj »škriljce«. —dh

Dober rezultat Satlerja v metu kladiva

Na tretjem kriteriju slovenskih metalk in metalcov je na stadionu Stanka Mlakarja nastopilo 46 tekmovalcev in tekmovalk iz 8 slovenskih atletskih kolektivov. Med njimi je bilo tudi 5 atletov iz reškega Kvarnerja in železničarja iz Karlovca. Zaradi hladnega vremena, vmes je tudi snežilo, so bili doseženi poprečni rezultati, odrezali pa so se metalec kladiva. Med najboljšimi je bil tokrat Triglavan Satler, saj je v disciplinah v metu krogle in v metu kladiva zasedel obkrajno odlično drugo mesto. Enak uspeh pa je dosegla

tudi njegova klubska kolegica Paplerjeva v metu diska in krogle.

Vrstni red — moški: kroglja: 1. Stimec (Olimpija), 2. Satler, 8. Prezelj, 10. Fister, 11. Lotrič (vsi Triglav); disk: 1. Mijač (Kladivar), 5. Fister 6. Prezelj (oba Triglav); kladivo: 1. Pristovnik (Kladivar), 2. Satler, 8. Lotrič (oba Triglav); ženske: disk: 1. Kastelec (Kladivar), 2. Papler, 6. Horvat, 7. Miščevič (vse Triglav); kroglja: 1. Poje (Partizan-Kočevje), 2. Papler, 8. Miščevič, 9. Kurnik (vse Triglav). —dh

Občinsko prvenstvo v vajah na orodju

Na letošnjem prvenstvu osnovnih šol kranjske občine v vajah na orodju za pionirke je nastopilo šest ekip s skupaj 44 tekmovalkami. Vrstni red: 1. OS Lucijan Seljak 189,3, 2. OS France Prešeren 182,7, 3. OS Simon Jenko I. 175,2, 4. OS Stane Zagar 172,7, 5. OS Simon Jen-

ko II. 168,8 itd.; posamezno: 1. Alenka Fajon (OS Lucijan Seljak) 39,3, 2. Nuška Silar (OS France Prešeren) 38,0, 3. Ljubica Soljič (OS Simon Jenko) 37,9, 4. Lea Centa (OS Lucijan Seljak) 37,7, 4. Jana Zajc (OS France Prešeren) 37,7, 5. Alenka Hozan (OS Simon Jenko) 37,4 itd. S. Pelko

IKOS industrija kovinske opreme in strojev Kranj

- želi zaposliti:
5 kovinostrugarjev
5 kovinorezkalcev
3 strojne ključavničarje
2 varilca

Pogoji: kandidati naj imajo ustrezno kvalifikacijo, lahko pa so tudi priučeni delavci z daljšo prakso. Prijave sprejema kadrovski oddelek podjetja do vključno 31. marca 1972.

Ijubljanska banka

Hokejisti Triglava v II. zvezni ligi

Hokejistom Triglava je uspelo, da so po tridnevih bojih za vstop v zvezno hokejsko ligo B premagali oba svoja nasprotnika — prvaka Srbije Vojvodino ter prvaka Hrvatske Segesto iz Siska. Tako se je Kranjčanom uresničil sen, da zaigrajo v družbi najboljših hokejskih moštev zvezne lige v B skupini.

Triglav: Erfolja, Konc, Katanič, Aljančič, Adlešič, Zagorc, Lavrič, Višček, Feldin, Nadižar, Pavlica, Thuma, Hudobivnik, Sajovic, Furlan, Jakše in Purič, so dokazali, da so sposobni premagovati še težje ovire, saj so oba nasprotnika premagali brez posebnih težav.

TRIGLAV : SEGESTA 7:4

Strelci za Triglav: Nadižar 2, Višček, Aljančič, Sajovic, Katanič, Thuma vsi po 1.

Ze v prvi tekmi so Kranjčani v prvi tretjini z dvema goloma prednosti dokazali, da jim večine hokejske igre niso neznanne in da jim je trener Jakopič, ki moštvo trenira šele eno sezono, pokazal dovolj, da premaga svoja nasprotnika, čeprav so leti hoteli Triglav z grobo igro presenetiti. Kranjčani so imeli dovolj prisebnosti, da se niso spuščali v ostre dvoboje z nasprotnikom.

TRIGLAV : VOJVODINA 11:4

Strelci za Triglav: Nadižar, Katanič, Hudobivnik po 2, Lavrič, Sajovic, Thuma, Višček ter Pavlica vsi po 1.

Slabi igralci Vojvodine kljub temu, da lahko trenirajo na svojem umetnem drsališču, kar velja tudi za moštvo Segeste, niso bili kos igralcem iz gorenjske metropole. Na tej tekmi je trener Jakopič na led poslal vse igralce, s katerimi računa tudi v prihodnji sezoni.

Tako, Kranjčani so dosegli svoje. Od njih pričakujemo, da se bodo enakovredno kosali v zvezni ligi in dosegali čim boljše rezultate. To je po uspehu na kvalifikacijah tudi njihova naloga, toda svoje bodo morali povedati tudi ostali forumi, ali bodo Triglavane finančno podprli pri izgradnji umetnega drsališča ter v zahtevni zvezni ligi. D. Humer

TAKŠNE KRIZANKE ŠE NISTE REŠEVALI
99 NAGRAD NAŠ DOM ŠT. 3 V PRODAJI

Prav sedaj spet poteka-
jo po vsej Sloveniji krvo-
dajalske akcije. Ob tej
priložnosti smo trem ob-
čanom zastavili vprašanje,
ali vedo, katero krvno
skupino imajo. Pred ča-
som je bilo namreč veliko
govora o tem, da bi obča-
ni imeli svojo krvno sku-
pino vpisano v osebni iz-
kaznici. Prizadevanja so
bila takrat zaman, zdaj
pa vse kaže, da bo ta za
zdravje važen podatek
vendarle dobil svoje me-
sto, če že ne v osebnih,
pa v drugih prav tako
važnih dokumentih.

Jože Čehovin, sekretar
občinskega odbora RK
Kranj:

»Dobro je, če imajo kr-
vodajalci svojo izkaznico
z vpisano krvno skupino
vedno pri sebi, pa tudi ti-
sti, ki niso krvodajalci, bi
morali vedeti, katero kr-
vno skupino imajo. Tak po-
datek je posebne praktič-
ne vrednosti ob nesrečah.
Že dolgo si prizadevamo,
da bi bila krvna oznaka
vpisana v osebni doku-
mentih. Svojo pravo vred-
nost ima oznaka sicer ta-
krat, kadar je označena
poleg krvne skupine tudi
podskupina, kar imajo na
primer že urejeno v re-
publiki Hrvaški. Mislim,
da bomo kmalu začeli
označevati kri na ta na-
čin tudi pri nas. Sčasoma
bodo poznali in nosili pri
sebi dokument s popolno
oznako krvne skupine vsi
pripadniki civilne zaščite,
najprej krvodajalca, ka-
sneje tudi ostali; vojaški
obvezniki, ki so krvoda-
jalci, pa to že nekaj časa
imajo.«

Franc Prešeren, mlič-
nik:

»Seveda vem za svojo
krvno skupino, tudi za
podskupino vem, ker sem
krvodajalec. V službenih
dokumentih pa tega mlič-
niki nimamo vpisanega.
Prav pa bi bilo, če bi ime-
li vsi vozniki motornih
vozil, tudi če niso krvo-
dajalci, v svojih voznških
dokumentih označeno krv-
no skupino in podskupi-
no. Ne bi sicer mogel reči,
da ta podatek ponesrečen-
cu v prometni nesreči kaj
pomaga. Drugače pa bo,
če bo naša reševalna služ-
ba nekoč tako opremlje-
na, da bo zdravstveno
osebje lahko nudilo prvo
pomoč v obliki transfuzi-
je hudemu ponesrečencu
že na kraju nesreče.«

Franc Veber, mesar iz
Naklega:

»Poznam svojo krvno
skupino, ob priložnosti pa
bom zahteval, da v mojo
krvodajalsko izkaznico
vpišejo tudi podskupino.
Izkaznico imam vedno pri
sebi, tudi kadar vozim av-
tomobil. Mislim, da ima
oznaka krvne skupine
svoj pomen, saj je v ne-
sreči vsak trenutek drago-
cen.«

L. M

Kazen za roparski napad

(Nadalj. s 1. strani)

Valentinu in njegovi prijate-
ljici dopovedoval, da ga hoče
nekdo ubiti. Do nemškega av-
tomobila sta nato prišla še
oba napadalca. Nastalo je
prerivanje, med katerim sta
napadalca porivala Kolariča
v Nemčev avtomobil, Bighelli
pa je medtem Kolariča s pi-
štolo udaril po glavi. Nato
je stopil Bighelli korak nazaj
in ustrelil proti Kolariču ter
ga zadel. Nемеc je nato spe-
ljal z ranjenim Kolaričem v
naročju. Oba napadalca sta
njegov avtomobil zasledovala,
ga po dveh ali treh kilome-
trih ujela in zaustavila. Po-
tem ko sta izstopila, sta od
preplašenih turistov zahteva-
la denar. Ker pa sta Nemca
ustavljala neki avtomobil,
sta se ustrašila in pobegnila
proti Bledu. Bighellija so uje-
li še isti dan, mladoletniku pa
je uspelo pobegniti v Trst.
Kasneje je prišel v Jugoslavi-
jo in takrat so ga aretirali.
Okrožno sodišče v Pulju je
Luciano S. izreklo vrstven
ukrep oddaje v vzgojno po-
boljševalni dom.

Na glavni obravnavi je prič-
ča Luciano S. zagovarjal ob-
toženega Bighelli, češ da se
je pištola sprožila, ko se je
Kolarič s komolcem zadel
vanj, v Luciano. Vendar pa je
sodišče glede na to, kako je
padel strel in kako je držal
obtoženec orožje in tudi to,
da se pištola znanke bereta
nerada sproži ter glede na
dejstvo, da obtoženec takrat
ni bil ogrožen, ocenilo, da je
Bighelli streljal z eventualnim
naklepom, ne pa iz malomar-
nosti ali naključno. Sodišče
torej priči ni verjelo, poseb-
no še, ker je priča preisko-
valnemu sodniku povedala
drugače. Se med preiskoval-
nim zaporom si je mladolet-
nik prizadeval, da bi se z
Bighellijem dogovoril, kako
bosta opisovala dejanje. Sodi-
šče pa je verjelo obema
nemškima turistoma, ki sta
trdila, da sta napadalca tudi
od njiju zahtevala denar. Na-
padalca pa sta to pred sodi-
ščem zanikala.

Sodišče je pri izreku kazni
upoštevalo kot obtežilno oko-
liščino samo tezo dejanja, da
je bil rop vnaprej pripravljen
ter obtoženčovo predkaznova-
nost za podobna dejanja. Med
olajševalne okoliščine pa je
šlo obtoženčovo težko zdrav-
stveno stanje, delno prizna-
nje, obžalovanje in priprav-
ljenost povrniti škodo. Ven-
dar pa so te okoliščine vpli-
vale na kazen le toliko, da se
sodišče ni odločilo za najviš-
je kazni. Čeprav je šlo v obeh
kaznivih dejanjih le za po-
skus, pa so vendarle posledice
tega dejanja bile precej
hude, saj so Kolaričevo rano
izvedenci označili za hudo po-
škodbo.

Pred letošnjim planiškim praznikom

LETA 1934 — ROJSTVO PLANICE

Po gorenjesavski dolini je sicer že od leta 1870 tekla
železnica, toda vlak se ni ustavljal pred Planico. Zato
so bili redki, ki so obiskali našo najlepšo alpsko dolino,
ki je pozneje zaslovela v svetu zaradi prve velikanske.
Ko se je končala prva svetovna vojna, so Rateče postale
obmejni kraj z lastno železniško postajo. S snežno
odejo prekrito Planico je iz leta v leto obiskovalo če-
dalje več ljubiteljev belega športa. Mladi smučarski
rod je našel tam vse, kar je želel: ugodna pobočja, na-
ravne lepote in dober sneg. In ko so leta 1931 mladi
smučarji postavili v Planici svoj prvi dom, je dolina še
bolj zažvela. Smučarski skoki so se hitro razvijali in
smučarski šport je v nekaj letih postal naš narodni
šport. Naši smučarji so se začeli udeleževati mednarod-
nih tekmovanj in leta 1923 smo postali člani medna-
rodne smučarske organizacije — FIS. Na prvi jugoslo-
vanski državni tekmi v Bohinju je leta 1921 na majhni
smučarski skakalnici Jože Pogačar skočil 9 metrov da-
leč. To je bil prvi državni rekord. Naslednje leto je
Šubert potegnil na 14,5 metra.

Leta 1934 je bilo predvideno, da bo Jugoslavija dobila
v izvedbo FIS prvenstvo v klasičnih disciplinah. Zato je
bilo potrebno zgraditi primerno skakalnico. Čeprav smo
v Bohinju, Mojstrani, na Bledu in na Pokljuki že imeli
smučarske skakalnice, ki pa so bile premajhne, je bilo
zato nujno za tako veliko tekmovanje napraviti novo
— večjo. Močan zagovornik velike skakalnice je bil
tedaj Joso Gorec. Postavljeni pred vprašanje, kje gra-
diti takšno napravo, je končno odločitev padla na Pla-
nico. V letu 1932 je odšla v Planico majhna skupina
smučarjev z nalogo, da poišče primeren prostor za
gradnjo 80-metrске skakalnice. V ozki dolini ni bilo
lahko najti primeren kraj, toda končno so ga izbrali
v bližini doma v Planici. V poletju 1933 so na tem mestu
zapeli krampi in lopate, padli so macesni in smreke,
zrasla je nova skakalnica, večja od vseh dosedanjih
na svetu. Gradil jo je stavbenik Rožman in ko je zmanj-
kalo sredstev, je na lastne stroške dokončal gradnjo
Marca 1934 je bilo veliko delo končano. Sredi te množice
zelenih gozdov je zablestela dolga bela lisa, ki se je
proti vrhu vedno bolj zoževala in se izgubljala med
med mogočne smreke. Planica je pričakovala svoje
prve množice občudovalcev. 25. marca 1934 so natrpali
vlaki drug za drugim prihajali na rateško postajo
z razpoloženimi gledalci, ki so hoteli videti novo ska-
kalnico in skoke. Ob vznožju skakalnice so bili zbrani
tekmovalci, da zapišejo svoja imena v knjigo prvih
planiških junakov. Bilo jih je le 14, in sicer 9 Norve-
žanov, 3 Avstrijci in 2 Jugoslovani. Ko je mladi Bohin-
jec Albin Novšak s 66 metri postavil nov jugoslo-
vanski rekord, je večtisočglava množica z dolgočrajnim
ploskanjem pozdravila njegov uspeh. Norvežan Birger
Ruud pa je pristal pri 92 metrih in s tem dosegel nov
svetovni rekord. Edinstvena skakalnica v Planici je iz-
polnila pričakovanje. Inž. Stanko Bloudek, ki je kon-
struiral skakalnico, je pripovedoval, da je prva varianta
nove skakalnice bila zgrajena brez izkušenj po papirnih
normah in računih. Spominjal se je, kako pri prvih
poskusnih skokih kar ni šlo in ni šlo. Povabili so na
otvoritev tedaj v svetu najboljšje skakalce Norvežane,
študirali poskusne skoke, študirali odskočni most in
s snegom izboljševali in izpopolnjevali profil skaka-
lnice. Takrat se je inž. Bloudek hipoma zavedel: ves
profil je empirično zgrajen iz snega, ki ga čez nekaj dni
ne bo več. Tako je odšel na skakalnico oborožen s po-
trebnimi instrumenti, jo premeril, preračunal in zrisal
tako iz trdnega materiala. Toda prav take ni zgradil
nikoli več. Gradil je večjo. Morda je nikoli ne bi, da
mu ni v prijateljskem pogovoru po prvi planiški prire-
ditvi leta 1934 eden uglednih inozemskih skakalcev de-
jal: »Kaj vendar mislite — to pač ne gre, da Jugoslavija
gradi tako velike skakalnice!«

J. Javornik

ljubljska banka